

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izdaja vsak četrtek — Posamezna številka 15 din — LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 ameriške dolarje — TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Stev. 4 (566)

Leto XII.

NOVO MESTO, 26. JANUARJA 1961

UREJUJE uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vzhod iz Dillančeve ulice) — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Casopisno podjetje "Delo" v Ljubljani

Kljub velikemu vzponu bomo še vedno pod povprečjem

Program perspektivnega razvoja novomeškega okraja za obdobje 1961–1965, družbeni plan za 1961 in proračun OLO za letošnje bodo sprejeli na seji obeh zborov OLO konec prihodnjega meseca — Leto 1965: 105 milijard dinarjev družbenega bruto produkta v našem okraju

Predsednik okrajnega ljudskega odbora, tovariš Nika Belopavlič, smo pred dnevi prosili za kratek pogovor o tem, kako potekajo priprave za predlog okrajnega perspektivnega plana okraja Novo mesto za obdobje od 1961. do 1965. leta. Tovariš predsednik je s tem v zvezi pojasnil tudi več drugih zanimivih vprašanj oz. problemov, predvsem pa je očitno razvojne smernice, ki jih vsebuje osnutek predloga programa nadaljnjega razvoja našega okraja.

Tovariš predsednik, do kod so prišle priprave za izdelavo predloga okrajnega perspektivnega plana in planov naših občin? Kaj je značilno za to delo?

Ljudska skupščina LRS je izdelala letos predlog programa perspektivnega razvoja LRS

gre zgolj za planiranje, temveč predvsem za uresničitev številnih nalog, ki smo jih s sodelovanjem širokih množic volilcev zapisali v novih perspektivnih planih. Je izjavil med drugim predsednik OLO tovariš Nika Belopavlič, ko je odgovarjal na vprašanja za današnji uvodnik

Slovenije za obdobje 1961–1965, pravtako pa bo tudi OLO izdelal podoben program za svoje področje, medtem ko pripravljajo komune kakor prej svoje perspektivne plane. V okraju gre torej za program nadaljnjega razvoja, čvrstosti pa bodo o tem govorili plani gospodarskih organizacij, zavodov in ustanov.

Visoko odlikovanje priorja dr. Edgarja Leopolda-Lavova

Minulo sredo je predsednik Ljudske skupščine LRS tovariš Miha Marinko v postopku Ljudske skupščine v Ljubljani izročil priorju kartuzije Pleterje pod Gorjanci, doktorju filozo-

Ob 20-letnici vstaje bo izšel zbornik visokošolcev

V čast 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov bo Klub dolenskih visokošolcev letos izdal zbornik, zajel bo celotno dejavnost dolenskih visokošolcev, predvsem v letih 1941 do 1945. K sodelovanju bodo pritegnili številne starejše tovariše, ki danes delajo na odgovornih mestih. V ta namen je bil izvoljen poseben odbor, ki bo zbiral in urejal gradivo.

Na II. novomeški osemletki: 52.000 din

Potem ko so v vseh razredih učitelji razložili otrokom, čemu jugoslovanski pionirji pomagajo malim, ubogim Alžirčkom, se je plemenito tekmovalstvo med razredi stopnjevalo iz dneva v dan. Do minulega petka so izpraznili svoje hranilnice in dali vse prihranke. Zbiralec v nekem razredu je doma z malim likalnikom zgladil vse otroke, ki so mu jih prinesli obočeli in sočelki ter s tako gladkim, svetlim denarjem pridobiva nove prispevke. V mnogih razredih so se otroci pomenili o revščini v Alžiru, ki imajo šol, obleke, hrane in zdravil; povsod so prispevali z veseljem in ponosom.

Kaj moramo vedeti pri tem? Predvsem to, da smo plan za razdobje 1957–61 sprejemali skoraj z dveletno zamudo. Takratni perspektivni plan je slonel na precej manjši materialni podlagi, bil pa je visoko in optimistično postavljen. Zdaj vidimo, da smo ga globalno dosegli že v štirih letih. Bolj kot smo se približevali njegovi uresničitvi — posebno velja to za lanske leto —, toliko hitrejši razvoj gospodarstva v okraju smo doživeli. Do konca lanskega leta je bil petletni plan presežen za dobrih 10 odstotkov, kar je nedvomno velika zmaga delovnih ljudi našega področja. Gospodarstvo v okraju nam je dalo lani tele uspehe:

Industrija — 22 in pol milijarde dinarjev družbenega bruto produkta, kmetijstvo 12 in pol milijarde, gozdarstvo 1.375 milijonov, gradbeništvo 3.485 milijonov, promet 1.386 milijonov, trgovina 1.350 milijonov, gostinstvo 1.246 milijonov in obri dobrih 6 milijard dinarjev. To so zares pomembni uspehi, posebno še, če upoštevamo velik skok v cenah v tem obdobju. Lahko trdimo, da smo leta 1957 začeli z zelo majhno startno točko. Morda je bil prejšnji plan ponekod malce nerealno zastavljen, a po zaslugi vseh naših delovnih kolektivov smo ga vendarle dosegli že v 4 na-

mlajšim, predvsem pa šolski mladini, da spregovori o tem pomembnem dogodku. Mladina vseh republik naj pokaže, kaj zna, in napiše, kar ve o preteklosti, sedanjosti in prihodnosti! — je geslo številnih prireditelj in manifestacij, ki bodo govorile o burnih desetletjih dvajsetega stoletja.

Vse to nam je dajalo v pripravih za program perspektivnega razvoja mnogo pobud in veliko optimizma, da smo se

Najmlajši za 20-letnico vstaje

V počastitev 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov bo na proslavah na poseben način sodelovala tudi mladina. Organizirali bodo več akcij in tako dali možnost našim naj-

mlajšim, predvsem pa šolski mladini, da spregovori o tem pomembnem dogodku. Mladina vseh republik naj pokaže, kaj zna, in napiše, kar ve o preteklosti, sedanjosti in prihodnosti! — je geslo številnih prireditelj in manifestacij, ki bodo govorile o burnih desetletjih dvajsetega stoletja.

OKRAJNI ODBOR ZVEZE DRUŠTVA PRIJATELJEV MLADINE, ki bo pokrovitelj pionirskih prireditev v novomeškem okraju, je na zadnji seji pretekli teden podrobno razpravljalo o načrtih in pripravih za te prireditve. Poseben odbor je izdelal program. Poudarili so, da se bodo o tem posvetovali še z drugimi organizacijami in ustanovami in z njimi sodelovali. Mladini bo treba pomagati zlasti zato, ker bo njena dejavnost zahtevna in vsestranska. Pomagali naj bi ji z navesti in ji nakazali smer tudi taktično, ko je v dvomih.

Okrajni program prireditev je vključen v zveznati program, ki obsega tri obdobja:

— OD 29. NOVEMBRA 1960 DO 27. APRILA 1961:

to je čas največjih državnih praznikov. Mladina naj izve podrobnosti o rojstvu države. V DPM naj se zato vključi čimveč starejših, ki bodo pripovedovali o dnevi, ko so morali zapustiti domove in se boriti za svobodo.

— OD 27. APRILA DO 5. SEPTEMBRA:

v tem obdobju bodo praznovali dan mladosti, dan borca in dan vstaje.

— OD 5. SEPTEMBRA DO 29. NOVEMBRA 1961:

mladina bo spregovorila o svoji prihodnosti. Naloge so torej obsežne. V sklopu skupnega okrajnega programa so ustanovili 16 sekcij, v katere se bo vključila mladina. Tako bodo pionirji literarne sekcije v prvem obdobju pisali izvirne sestavke o NOB, o narodnih herojih itd. Vse bodo izvedli v obliki tekmovalij. Najboljše sestavke bo do nagradili, najboljši pa bodo nastopili na občinskih in okrajnih proslavah. Za zma-

nalog, ki jih terja tak program, ločevali zelo prizadevno. To so torej pomembne osnove in izhodišče za novo plansko obdobje. Kakšen delež imajo ObLO in kolektiv pri sestavljanju novih planov? Kako je s predlogi državljanov? Ze julija lani smo začeli z ObLO o teh nalogah konkretno razpravljati. Nato smo se lotili teh nalog s predsedniki občin. V jeseni pa se je v kolektivih to delo aktivno nadaljevalo. Zeleni smo, da bi občine z gospodarskimi organizacijami plane pravočasno in tehtno pripravile. (Nadaljevanje na 4. strani)

Nasmejana veselje! — njim velja vsa skrb svobodne domovine, ki posveča mlademu rodu iz leta v leto več svojih moči in prizadevanj

gvalce bo na koncu literarni festival. Razen tega bodo še drugi festivali: dramski, glasbeni in filmski. Tekmovali bodo tudi mladi športniki in nastopili na večjih in manjših prireditvah ter na prvenstvih.

Izbire je dovolj. Vsakdo se bo lahko vključil v dejavnost, ki ga bo najbolj veselila. Sekcije bodo uspešno delovale le tedaj, če bo v njih dovolj mladih in prizadevnih članov. Ob vsestranski pomoči uspehov ne bo težko dosegli. Zavest, marljivost, vztrajnost, volja, pogum in mnogo sreče — vse to naj spremlja mlade sredi njihovega dela!

140 gimnazijcev za alžirske otroke

Lepo spričevalo zavednosti so si napisali novomeški gimnazijci: v soboto jih je odšlo 140 na prostovoljno delo, na pomoč Kmetijsko gozdarskemu posestvu v Novem mestu. V Straži so naložili 8 vagonov drv, druga skupina pa je na Ruperc vrhu podirala ruševine za gradbeno kamenje. Celoten zaslužek uspelega dneva bodo podarili skladu za alžirske otroke. Tako so novomeški gimnazijci zgledno preživeli prvi dan letošnjih zimskih počitnic.

Posvetovanje na Okrajni obrtni zbornici

Na posvetovanju predstavnikov obrti iz socialističnega sektorja so pretekli teden govorili o vključevanju in izobraževanju vajeniške mladine, o reorganizaciji vajeniških šol in o perspektivnem družbenem planu in razvoju obrti.

Močan poudarek je bil na nadaljnjem izobraževanju kadrov iz obrti, ki so v veliki večini odhajali v industrijo, ker jim je ta dajala večje možnosti za izpopolnjevanje. Torej so se do takratni precej važnega vprašanja, ki mu bo potrebno posvetiti še dosti več pozornosti.

ODHODNI TELEGRAM

MILICA BAJC SELA 43a DOBOVA

Čestitamo vam kot 1700. novemu naročniku Dolenjskega lista v letošnji akciji stop nagrada sledi stop

DOLENJSKI LIST

Ni šala! V soboto popoldne smo z gornjo brzojavko pozdravili našo 1700. novo naročnico, tovarš Milico Bajc, uslužbenko iz Sela pri Dobovi. Med nove naročnike jo je povabila in pridobila tovaršica Metka Alič, pravtako uslužbenka iz Sela, ki nam je pretekli četrtek poslala naročnice 11 novih naročnikov, svojih znancev in prijateljev iz Dobove in iz Brežic. Ko se je »števec« v evidenci upravnika Dolenjskega lista v soboto popoldne ustavljal na številki 1700, smo staknili glave nad seznam novih naročnikov in sklenili:

Tovarišici Milici Bajc: brzojavko, pismo in nagrado: Umetniško sliko akadem. slikarja Vladimira Lamuta »Polet nad Sutjesko« (barvna litografija) ter 5.000 dinarjev;

tovarišici Metki Alič: knjižno darilo in 3000 din.

Obema: lepe pozdrave, vsem zbiralcem novih naročnikov: veliko uspehov in čim manj praznih naročnic, vsem novim in bodočim naročnikom: obilo zadovoljstva ob prebiranju domačega tednika — in še nekaj presenečenj v prihodnjih tednih!

ZAPISKI S PLENUMA OK ZKS V NOVO MESTU

Z dvojno mero budnosti

V petek, 20. januarja, je v Novem mestu zasedal plenum Okrajnega komiteja ZK. Obe točki dnevnega reda: komunizem v komunalnem sistemu in osnove petletnega perspektivnega plana, sta dali obilo gradiva za široko in plodno razpravo, ki se je v marsikateri dotaknila tudi sklepov nedavne okrajne konference ZK. S plenuma, ki je nakazal potrebo po učinkovitejšem in temeljitejšem sodelovanju komunistov v razvoju, predvsem pa poslednji boj komunistov za uresničevanje sklepov okrajne konference, objavljamo nekaj najpomembnejših misli.

Komunalni sistem ter delavsko samoupravljanje in družbeno upravljanje kot njegov sestavni del se hitro razvijajo. Pojma proizvajalec in upravljaec se v naglem razvoju vse bolj prepletata. Od komunistov zahteva to vse večjo mero budnosti in hkrati sposobnost, hitro in odločno reagirati na vrsto novih pojavov. Okrajna partijska konferenca je v konkretni razpravi opozorila na razne slabosti. Sprejeti sklepi so stalne smernice, po katerih naj komunisti v razvoju sodelujejo. Ugotavljamo, da sklepi konference še niso našli pri vseh organizacijah ZK in pri vseh komunistih pravega odmeva.

Zveza komunistov je organizacija, ki učil in oborožuje komuniste z idejnim znanjem, komunisti pa morajo preko raznih družbenih organizacij delovati navzven. Osnovno torišče dela komunistov je torej v proizvodnji, v družbenih organizacijah, povsod, kjer se porajajo družbeni odnosi, na kratko: v socialistični družbi. Tam se srečujemo s problemi, tam jih moramo sproti, hitro, odločno in stvarno reševati, uporabljajoč idejno ostrino.

Obveščeno je pogoj demokracije. Pravkar žinimo sredi razgibanega pripravljavanja družbenih načrtov občin in okraja, petletnih perspektivnih načrtov in proizvodnih načrtov podjetij, ki so sestavni del prihodnosti. Če več kot tri mesece razpravljamo o tem, pa je še vrsta podjetij in tudi občin, ki so naredile doslej zelo malo. Ali so komunisti že začeli kje ta problem? Načrt ni postal načrt takrat, ko smo ga dali na papir; svojo vsebino je dobil šele potem, ko so proizvajalci o njem razpravljali, dali svoje predloge in načrt pregledali in potrdili. Se vse prerači se skrivamo za publicami »o velikih interesih« in trdimo, da se »ne izplača tolačiti, ker proizvajalci ne bi razumeli. Toda kdo bo načrte uresničil? Ali jih ne bodo prav proizvajalci? Velika vsebina demokracije je prav v tem, da svobodno odločijo o nečem, ko že dobro poznajo vzroke in posledice odločitve! Demokracija, zaprta v ožek krog ljudi, torej ni več demokracija.

Delavski svet je sestavljen največkrat zato, ker potrebuje sejo komercialist, direktor ali računovodja. Mar je dovolj, če se direktor pogovori o nakupu novega stroja s predsednikom občine, s kolektivom pa o tem ne razpravlja? Res je, stroj bo delal za večjo proizvodnjo, vendar to ne more biti razlog za zoževanje pravic upravljalcev. Pogosto tarnamo o težavah z raznimi dodatnimi prispevki in dajatvami, ker slabo določajo, ljudem pa nismo povedali, ko smo jih predpisali, zakaj jih bomo uporabljali. Zakaj ne zaživijo stanovaljske skupnosti tako, kot bi lahko? Ali smemo pričakovati, da bodo probleme zaposlenih žena, varstva otrok in bolnikov, družbene prehrane in obrtnih uslug reševali ljudje, ki jih ti problemi ne bodojejo?

Decentralizacija delavskega samoupravljanja, ekonomske enote, obratni delavski svet in nagajevanje po delu niso zadeva, o kateri sme odločati peščica v vodstvu podjetja. Ves kolektiv naj razpravlja o tem in zahteva pomoč družbe, če bo naletel na težave. Kolektiv, ki pri sestavljanju proizvodnega načrta inkulativno prikriva rezerve, škoduje vsaj družbi. Decentralizacija oblasti pomeni prenašanje pristojnosti iz okraja na občine in utrjevanje komunalnega sistema, ne pa zapiranje občin v njihove meje, saj so vse občine v našem okraju sorazmerno nosodarsko šibke. Vsak si pač ne more graditi svojega socializma!

Nasteli smo le nekaj pojavov v razvoju, ki zahtevajo podvojeno budnost komunistov. Komunisti morajo biti sposobni reagirati na vrsto vprašanj. To bodo uspehi le, če se bodo temeljito idejno izobraževali. Organizacije ZK se morajo zato lotiti nalog načrtov, v njih naj nastanejo aktivni komunisti, ki bodo reševali nosamezna konkretna vprašanja. Razširjamo krog sodelujočih in orenizmu družbene samouprave in odšagajo »nepogrešljivost«.

Sklepi okrajne konference ZK ne bodo uresničili občinski komiteji, podjetja, vodstva in občine. To je naloga komunistov, ki naj sklepe temeljito preučijo, vneso v svoje okolje in jih nato s podvojeno budnostjo v vsakdanji praksi uresničujejo.

MILOŠ JAKOPEC

ODHODNI TELEGRAM

MILICA BAJC SELA 43a DOBOVA

Čestitamo vam kot 1700. novemu naročniku Dolenjskega lista v letošnji akciji stop nagrada sledi stop

DOLENJSKI LIST

Ni šala! V soboto popoldne smo z gornjo brzojavko pozdravili našo 1700. novo naročnico, tovarš Milico Bajc, uslužbenko iz Sela pri Dobovi. Med nove naročnike jo je povabila in pridobila tovaršica Metka Alič, pravtako uslužbenka iz Sela, ki nam je pretekli četrtek poslala naročnice 11 novih naročnikov, svojih znancev in prijateljev iz Dobove in iz Brežic. Ko se je »števec« v evidenci upravnika Dolenjskega lista v soboto popoldne ustavljal na številki 1700, smo staknili glave nad seznam novih naročnikov in sklenili:

Tovarišici Milici Bajc: brzojavko, pismo in nagrado: Umetniško sliko akadem. slikarja Vladimira Lamuta »Polet nad Sutjesko« (barvna litografija) ter 5.000 dinarjev;

tovarišici Metki Alič: knjižno darilo in 3000 din.

Obema: lepe pozdrave, vsem zbiralcem novih naročnikov: veliko uspehov in čim manj praznih naročnic, vsem novim in bodočim naročnikom: obilo zadovoljstva ob prebiranju domačega tednika — in še nekaj presenečenj v prihodnjih tednih!

ZAPISKI S PLENUMA OK ZKS V NOVO MESTU

Z dvojno mero budnosti

V petek, 20. januarja, je v Novem mestu zasedal plenum Okrajnega komiteja ZK. Obe točki dnevnega reda: komunizem v komunalnem sistemu in osnove petletnega perspektivnega plana, sta dali obilo gradiva za široko in plodno razpravo, ki se je v marsikateri dotaknila tudi sklepov nedavne okrajne konference ZK. S plenuma, ki je nakazal potrebo po učinkovitejšem in temeljitejšem sodelovanju komunistov v razvoju, predvsem pa poslednji boj komunistov za uresničevanje sklepov okrajne konference, objavljamo nekaj najpomembnejših misli.

Komunalni sistem ter delavsko samoupravljanje in družbeno upravljanje kot njegov sestavni del se hitro razvijajo. Pojma proizvajalec in upravljaec se v naglem razvoju vse bolj prepletata. Od komunistov zahteva to vse večjo mero budnosti in hkrati sposobnost, hitro in odločno reagirati na vrsto novih pojavov. Okrajna partijska konferenca je v konkretni razpravi opozorila na razne slabosti. Sprejeti sklepi so stalne smernice, po katerih naj komunisti v razvoju sodelujejo. Ugotavljamo, da sklepi konference še niso našli pri vseh organizacijah ZK in pri vseh komunistih pravega odmeva.

Zveza komunistov je organizacija, ki učil in oborožuje komuniste z idejnim znanjem, komunisti pa morajo preko raznih družbenih organizacij delovati navzven. Osnovno torišče dela komunistov je torej v proizvodnji, v družbenih organizacijah, povsod, kjer se porajajo družbeni odnosi, na kratko: v socialistični družbi. Tam se srečujemo s problemi, tam jih moramo sproti, hitro, odločno in stvarno reševati, uporabljajoč idejno ostrino.

Obveščeno je pogoj demokracije. Pravkar žinimo sredi razgibanega pripravljavanja družbenih načrtov občin in okraja, petletnih perspektivnih načrtov in proizvodnih načrtov podjetij, ki so sestavni del prihodnosti. Če več kot tri mesece razpravljamo o tem, pa je še vrsta podjetij in tudi občin, ki so naredile doslej zelo malo. Ali so komunisti že začeli kje ta problem? Načrt ni postal načrt takrat, ko smo ga dali na papir; svojo vsebino je dobil šele potem, ko so proizvajalci o njem razpravljali, dali svoje predloge in načrt pregledali in potrdili. Se vse prerači se skrivamo za publicami »o velikih interesih« in trdimo, da se »ne izplača tolačiti, ker proizvajalci ne bi razumeli. Toda kdo bo načrte uresničil? Ali jih ne bodo prav proizvajalci? Velika vsebina demokracije je prav v tem, da svobodno odločijo o nečem, ko že dobro poznajo vzroke in posledice odločitve! Demokracija, zaprta v ožek krog ljudi, torej ni več demokracija.

Delavski svet je sestavljen največkrat zato, ker potrebuje sejo komercialist, direktor ali računovodja. Mar je dovolj, če se direktor pogovori o nakupu novega stroja s predsednikom občine, s kolektivom pa o tem ne razpravlja? Res je, stroj bo delal za večjo proizvodnjo, vendar to ne more biti razlog za zoževanje pravic upravljalcev. Pogosto tarnamo o težavah z raznimi dodatnimi prispevki in dajatvami, ker slabo določajo, ljudem pa nismo povedali, ko smo jih predpisali, zakaj jih bomo uporabljali. Zakaj ne zaživijo stanovaljske skupnosti tako, kot bi lahko? Ali smemo pričakovati, da bodo probleme zaposlenih žena, varstva otrok in bolnikov, družbene prehrane in obrtnih uslug reševali ljudje, ki jih ti problemi ne bodojejo?

Decentralizacija delavskega samoupravljanja, ekonomske enote, obratni delavski svet in nagajevanje po delu niso zadeva, o kateri sme odločati peščica v vodstvu podjetja. Ves kolektiv naj razpravlja o tem in zahteva pomoč družbe, če bo naletel na težave. Kolektiv, ki pri sestavljanju proizvodnega načrta inkulativno prikriva rezerve, škoduje vsaj družbi. Decentralizacija oblasti pomeni prenašanje pristojnosti iz okraja na občine in utrjevanje komunalnega sistema, ne pa zapiranje občin v njihove meje, saj so vse občine v našem okraju sorazmerno nosodarsko šibke. Vsak si pač ne more graditi svojega socializma!

Nasteli smo le nekaj pojavov v razvoju, ki zahtevajo podvojeno budnost komunistov. Komunisti morajo biti sposobni reagirati na vrsto vprašanj. To bodo uspehi le, če se bodo temeljito idejno izobraževali. Organizacije ZK se morajo zato lotiti nalog načrtov, v njih naj nastanejo aktivni komunisti, ki bodo reševali nosamezna konkretna vprašanja. Razširjamo krog sodelujočih in orenizmu družbene samouprave in odšagajo »nepogrešljivost«.

Sklepi okrajne konference ZK ne bodo uresničili občinski komiteji, podjetja, vodstva in občine. To je naloga komunistov, ki naj sklepe temeljito preučijo, vneso v svoje okolje in jih nato s podvojeno budnostjo v vsakdanji praksi uresničujejo.

MILOŠ JAKOPEC

Z današnjo številko je dosegel
"DOLENJSKI LIST"
naklado: 17.070
Naročnikov: 16.043

Pošta, znamke, telefon in dinar

Razgovor z direktorico PTT podjetja v Novem mestu, tov. Drago Rometovo, o novi pošti, o avtomatizaciji telefonije v našem okraju in o novih poštnih tarifah

— Ali bi lahko povedali kaj več o avtomatizaciji na področju dejavnosti PTT v našem okraju?

— Za uspešno avtomatizacijo naše telefonije bomo morali izdelati perspektivni program, saj ne bomo mogli vseh nalog uresničiti v enem samem letu. Tak program je nujen tudi zaradi bližnje gradnje koaksialnega kabla preko področja našega podjetja. To in pa resnica, da telefonija zaradi zelo naglega razvoja gospodarstva v našem okraju že daleč časa predstavlja ozko grlo, nas nujno sili k avtomatizaciji telefonskih central. Dobavni roki za avtomatske telefonske centrale pa so sicer zelo dolgi. Razprava o perspektivnem programu avtomatizacije in o razvoju telefonije je nujna še pred sprejemom petletnih perspektivnih in družbenih načrtov okraja in občin. Oboje je še posebej potrebno zato, ker PTT podjetje ne bo samo zmoglo vseh nalog, saj bodo potrebna znatna finančna sredstva. Naša osnovna sredstva so povprečno 48-odstotno izrabljena. Računamo na pomoč in sodelovanje podjetij in občin.

— Novomeščani se že več mesecev radovedno ozirajo trgu in ostalo nedodelano. Vsi vedo, da je to stavba nove pošte. Zakaj so dela pri gradnji tega pomembnega objekta nenadoma zastala?

— Obveznost, zgraditi novo pošto poslojpe, je prevzela

občina Novo mesto, ker bo pošta nabavila opremo, potrebno za avtomatizacijo telefonije — šest sto številčno ATC (avtomatsko telefonsko centralo). Stavba se gradi že od leta 1959, dokončana pa še ni. Zmanjkalo je sredstev, spremenjeni pa so bili tudi načrti, zaradi gradnje koaksialnega kabla in reorganizacije poštne službe. Pri nadaljevanju gradnje je pričakovati še nekaj finančnih težav, ker se gradbena dela dražijo, vendar mora biti stavba do julija leta 1963. Takrat prispeje nova ATC, ki jo moramo pričeti takoj montirati, saj bo montaža trajala približno 4 mesece. Težave z dokončno ureditvijo poštne poslopja pa nam povzročajo tudi še neurejeni urbanistični načrti.

Da morda gradnja poštne poslopja ne bi bila videti preveliko breme za novomeško občino, naj povem, kolikšna sredstva bodo potrebna za vse drugo. Nova stavba bo zaradi podražitve gradbenih del stala blizu 90 milijonov dinarjev, pošta pa financira: kabiranje novega mesta (32 milijonov), novo 600-številčno ATC (80 milijonov), 12-kanalni visokofrekvenčni sistem, ki bo omogočil priključitev na ATC Ljubljana (15 milijonov) in še predvideno novo ATG centralo (avtomatsko telegrafsko centralo), ki bo veljala 20 milijonov. Skupaj torej občina 90 milijonov, pošta pa 147 milijonov. Vse naštetje je pogoj za avtomatizacijo telefonije v Novem mestu.

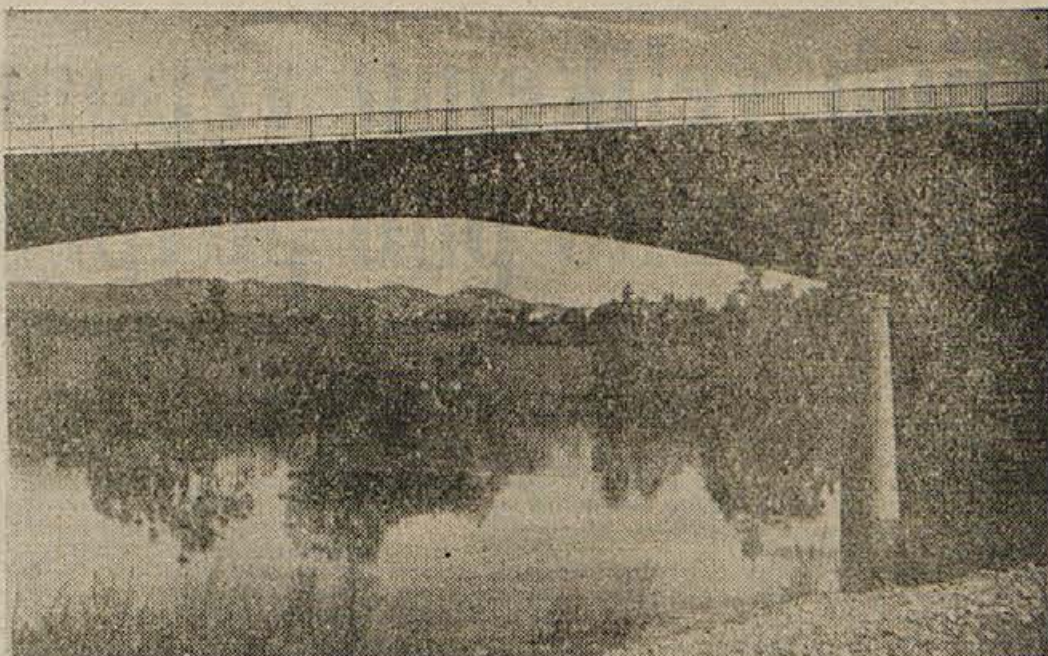
— Se zadnje vprašanje, tovarišica direktorica: nikar ne zameriti našo radovednost: slišati je, da se bodo pošne tarife povečale. Ljudje precej govorijo o tem, nalljmo jim torej čistejša vina!

— Novi zakon ukinja PTT dejavnost kot posebno službo javnega značaja, zato se bomo morali približati gospodarskemu računu in ekonomskim cenam PTT uslug. Oboje bo močno odvisno od novih instrumentov za delitev dohodka, ki bodo znani konec tega meseca, hkrati pa tudi od delitve bruto dohodka v jugoslovanski PTT. Mnoge pošiljke potujejo izven območja našega podjetja in po vsej Jugoslaviji, zato so soudeleženi pri tarifah številni PTT kolektivi. V razgovoru sem že omenila marsikaj novega, kar našim koristnikom pripravljamo: novo pošto poslopje, novo ATC, novo ATG centralo, izboljšano dostavo in odpremo pošte in tudi posebne uslugе. Vse to bomo morali vložiti do kakšnih sredstev, naše uslugе bodo nato boljše. Omenila sem tudi, da je področje našega okraja marsikje še gospodarsko nerazvito, zato bomo imeli težave z osnovnimi PTT enotami, ker vse pač ne bodo rentabilne. Razumljivo je, da vseh bremen ne bomo zmogli sami. Ker bodo naše uslugе boljše, bomo pač upravičeni od koristnika zahtevati večje plačilo. Novost novih tarif bo v njihovi dvojnosti:

za določene uslugе bodo predpisane centralno, za nekatere pa jih bodo predpisovali delavski sveti PTT podjetij s pri stanikom področij občin. Če več o novih tarifah še ne bomo mogli reči, le to bi rada poudarila na koncu:

Naš kolektiv z zaupanjem gleda v bodočnost in je, računajoč na težave pripravljen, izdatni pomoči organov oblasti in družbenih organizacij uresničiti velike naloge. Obiskati sem že vse ljudske odbore v okraju in povsod nalezela na razumevanje in voljo do sodelovanja pri razvoju PTT mreže in avtomatizacije v novomeškem okraju.

Miloš Jakopec

Motiv ob Krki: nadvoz avtomobilske ceste pri Brežicah

Manj ljudi, pa večja storilnost dela

obiskali smo obrat TELEKOMUNIKACIJE v Mokronogu

— Ker smo bili že večkrat kritizirani na raznih sestankih in sejah pa tudi v našem časopisu, da nerealno planiramo, vam moramo takoj pojasniti nekaj.

Nekako tako se je začel pogovor med zastopniki delavskega sveta, sindikata in uprave Telekomunikacij obrata v Mokronogu in našim novinarjem.

— Lani smo planirali, da bomo proizvedli za 71 milijonov dinarjev (po lastnih cenah — ne bruto produkta) elektrolitskih kondenzatorjev. Proizvedli pa smo jih za 84 milijonov dinarjev. Povedati moramo, da bi jih lahko napravili še več, in to le z nekaj novimi delovnimi mesti, vendar s sedanjo proizvodnjo povsem zadovoljivo jemo potrebe trga. Če bi proizvajali več, bi samo vezali obratna sredstva, ker prodati izdelkov res ne bi imeli kam.

Poglejmo proizvodnjo zadnjih dveh let in letošnji plan. Leta 1959 smo proizvedli 228.460 nizkovoltnih elektrolitskih kondenzatorjev in 92.697 viskovoltnih. Zaposlenih smo imeli 53 ljudi. Leta 1960 smo proizvedli 296.737 nizkovoltnih elektrolitskih kondenzatorjev, 138.313

viskovoltnih, pri tem smo imeli za približno 1,2 odstotka nižji izmet kot leto dni prej in zaposlenih 56 ljudi. Letošnji plan predvideva 300.000 nizkovoltnih elektrolitskih kondenzatorjev, 88.000 viskovoltnih in 10.000 televizijskih, zaposlenih pa imamo le 50 ljudi in števila tudi ne nameravamo povečati. Se pravi, da proizvodnja stalno raste, število zaposlenih pa pada, kar pomeni, da raste storilnost dela.

Se nekaj zanimivih podatkov iz obrata:

— Lani je prvič tešla proizvodnja po tehnoloških postopkih;

— lani so prvič dobivali v redu potrebne surovine;

— letos (aprila) bodo uvedli nov proizvod: TV elektrolitske kondenzatorje;

— letos imajo planirano proizvodnjo po lastnih cenah 80 milijonov oz. bruto produkta 98,7 milijonov dinarjev;

— če bi dobili tržišče, bi lahko s tremi novimi delovnimi mesti proizvodnjo nizkovoltnih elektrolitskih kondenzatorjev skoraj podvojili.

O delu sindikata in ostalih

organizacij v podjetju ter o delu in zabavi delavcev po rednem delovnem času smo zvedeli:

— Po službi gredo naši »industrijski kmetje« v glavnem domov;

— Poletni igramo odbojko;

— Lani smo nasadili ob cesti

od podjetja do šole gabre žal se jih precej ni prišlo.

— Tudi lep izlet smo imeli. Obiskali smo Škofjo Loko, Predjamski grad, bolnišnico Franjo, Postojno, Novo Gorico in Ajdovščino.

— Organizirali smo veselico. Res, delo jim vse bolj teče.

P-o

Lepi načrti žužemberške zadruga

● Kmetijska zadruga v Žužemberku bo po združitvi in perspektivnem planu povečala lastno proizvodnjo za 4500 odstotkov. Medtem ko je imela lani za 800.000 dinarjev proizvodnje, se bodo ta sredstva v petih letih povečala na 36 milijonov dinarjev. Perspektivni plan nadalje predvideva gradnjo hlevov na Hinjah in v Žužemberku; investitor je zadruga sama. Za ta dela bodo porabili okrog 30 milijonov dinarjev, vendar bo zgradba na Hinjah precej dražja, ker bo težje rešiti vprašanje vode. Medtem ko ima zadruga v načrtu nabaviti traktor, 2 motorni kosilnici, zgraditi zadržni center v Žužemberku in pro-

dajno-odkupne postaje na Dvoru in v Hinjah, manjše skladišče s pisarniškimi prostori pa v Selih-Sumberku, bo še naprej večala svojo zemljišča. Od sedanjih 25 hektarjev bodo 1965. leta povečali zemljišča na 450 hektarjev. Na manjši površini bodo zasadili gozdana drevesa, 1 ha zemljišča pa so že uredili za drevesnico. Zadruga bo še naprej sodelovala s kmeti v pogodbeni proizvodnji.

Kdaj bo servisna delavnica na Senovem?

Rudnik Senovo je odstopil svojo zgradbo na Senovem v upravljanje podjetju Elektro iz Krškega za rajonsko elektrotično službo. Ob tej priložnosti je bilo doseženo soglasje, da bo Elektro organiziral v isti stavbi servisno delavnico za popravila električnih aparatov. Ker je potreba po taki delavnici na Senovem vsak dan večja, upravičeno sprašujemo, kako je z obljubo podjetja Elektro. To nas je napotilo, da smo se glede zadeve pozanimali pri tov. Simonu Gregorčiču, tehničnem vodji podjetja, ki nam je pojasnil:

— Kljub temu da imamo razne težave s kadri in sredstvi, imamo v načrtu že letos osnovati servisno službo. Brez dvoma bo Senovo vključeno med prvimi. Vendar naj še dodam, da že sedaj opravljamo na Senovem instalacije in razne popravila, ki so tudi del servisne službe.

D. K.

Seminar za učitelje

O polletnih podučnih je svet za solstvo v Meliki pripravil tečaj za učitelje. Seminar je trajal 3 dni in se ga je udeležilo 15 učiteljev. Obrazložili so: risarsko in slikarsko tehniko, fizikalno snov iz spoznavanja prirode s pouzkom in izdelavo učil za tehnični pouk v 6. in 7. razredu.

Prodajalna v Krški vasi

— Dober dan! Zelite? — so me prijazno pozdravili, takoj ko sem vstopil v prodajalno v Krški vasi. Povedal sem, da praznoprav nisem prišel kupovat. Prodajalec je vilduno pokazal na poslovođjo Milana Ogoreveca in kmalu sva bila sredi pogovora.

V sedanjih poslovalnicah »Ljudske potrošnje Brežice« v Krški vasi je bila prej prodajalna za specijerijo in reprodukcije materiala KZ Cerklje. Zadruga zaradi obilice drugih skrbi seveda ni mogla skrbeti za trgovino tako kot kakor trgovsko podjetje. Prometa prodajalne je bilo zato prej do 1 milijon 200 tisoč din na mesec. Ko je KZ Cerklje lani v prvi polovici leta predala nekmetijsko dejavnost, je prevzela poslovalnico Ljudska potrošnja v Brežicah. Ker se je povečala izbira blaga, je naglo rasel tudi promet. Oktobra lani je dosegel lepo številko 3 milijone, novembra je znašal 2 milijona 600 tisoč, decembra pa se spet povzpela na 3 milijone. Potrošniki kupujejo največ specijerijo. Iz Krške vasi se vozijo prebivalci na delo v vse smeri: v Bregano, v videmsko Celulozo, da celo v IMV v Novo mesto! Več ko ljudje zaslužijo, več zakupijo, zato je podjetnim trgovcem v Krški vasi to kar prav!

tega je za okoli 80 tisoč dinarjev odkupa. Kaj prinašajo ljudje?

— Mi delamo kar po »punkeljčkih«, se je nasmehnil poslovođa Franc Piltaver. — Le malce potrpite, pa se vam bo razjasnilo! Je dodal še vedno smeje. Res je kmalu nato vstopila šolarica z vrečko pšenice. 6 kg je bila težka. Podpisala je potrdilo, prejela denar in odšla. Nato je vstopila gospodinja s cekarjem koreze. — To so naši »punkeljčki« je razložil poslovođa, ko sva ostala v lokalu spet sama.

V sedmih mesecih, odkar poslovalnica deluje, so prodali 10 ton umetnih gnojil, največ Thomasove žilindre, nitromonkala in nitrofoskala, ter mnogo škropliv in zaščitnih sredstev. Pšenica je lani zelo lepo obrodila, saj so domala vsi kmetje sejali italijanko. Hektarski donos je bil znatno večji kot prej. V sezoni jesenske setve so podpisali kmetovalci iz Krške vasi in

okolice pogodbe za okoli 30 ha površin za italijanko. Zdaj se poslovalnica pripravlja na podpisovanje pogodb v travništvu, saj je občina Brežice leta 1959 sprejela odlok o agrominimumu v travništvu. Umetna gnojila so v skladišču že pripravljena. Prva pogodba je že podpisana, gospodar Ivan Dvornik jo je sklenil za površino 1 ha in pol travnika in dal ostalim zgled.

M. J.

VIDEM KRŠKO:

V občini Videm-Krško je v naslednjih petih letih predviden znaten porast kmetijske proizvodnje. Sodobno kmetijstvo se bo razvijalo v okviru socialistično organizirane veli-

ke proizvodnje na sodobnih proizvodnih sredstvih. Združevanje kmetijskih zemljišč bo omogočilo uporabo sodobne tehnike. Zemljišča bodo kmetijske organizacije pridobile z dolgoročnim nakupom zasebnih zemljišč. Občina bo posvetila posebno skrb zemljiškemu na območju melioracijskega področja Krki-Jesenovci. Možna pa je povečati orne površine z melioracijami na območju Krakovega, Gmajne pri Rakli in nekaterih predelov ob Krki. Melioracijska dela se bodo nadaljevala tudi na področju med Malim Mraševim in Velikim Podlogom.

Na nekaterih predelih bo skrbena gozdna površina, ki bo uporabljena za kmetijske namene. Pašnike, v primerih legah, obrabčene z grmičevjem, bodo prepustili gozdarstvu za pogozditev. Predvideva se, da bo leta 1956 zajeto v kooperacijo 4.390 ha obdelovalne zemlje, kar bo predstavljalo 40 odstotkov vse obdelovalne zemlje v občini.

Pričakujejo porast fizičnega obsega skupne kmetijske proizvodnje v primerjavi z letom 1960 za 42,2 odstotka, kar pomeni povprečen porast proizvodnje za 8,4 odstotka na leto. Večji del bo porast kmetijske proizvodnje sponel na družbenih posestvih, saj se bo tu proizvodnja povečala za 162 odstotkov v kooperaciji za 65 odstotkov, medtem ko bo to povečanje pri individualnih proizvajalcih znašalo le 0,4 odstotka.

Za izvedbo vseh predvidenih agrotehničnih ukrepov bo treba znatno povečati mehanizacijo. Razen strojev za obdelovanje zemlje, gnojenja in zaščitnega škropljenja bo potrebno nabaviti stroje za spraviljanje pridelkov, komabine, silose ter drugo.

Za uspešen razvoj kmetijstva je predvideno v razdobju 1961-1965 skupno 672.760.000 dinarjev investicijskih naložb v osnovna sredstva.

Predvidena so tudi sredstva za nabavo živine. Stalež živine

do leta 1965 bi se pri Kmetijski zadrugi Kostanjevica in njenem kmetijskem obratu povečal od 140 na 400, pri Kmetijski zadrugi Krško na 300. V skladu s predvideno nabavo živine bo potrebno zagotoviti nove hleve z najmanj 600 stoječih. Zgraditi pa bo treba še strojne lope za mehanizacijo in skladišča za pridelke. S sredstvi, ki so predvidena za gradnjo, bo treba graditi tudi molzne naprave in primerne prostore za manipulacijo z mlekom, kakor tudi za predelavo mleka.

V sadjarstvu je predvidena obnova nasadov na površini 73 ha, obnova vinogradov pa na površini 70 ha z najkvalitetnejšimi sortami trti. V zasebnem sektorju pa bo potrebno postopno asanirati zastarele nasade.

Obstoječe površine hmeljskih nasadov bodo redno oskrbovane, hkrati bodo skrbeli za kvaliteten pridelek. Nadaljnja obnova hmeljarstva zaenkrat ni predvidena.

D. K.

Mladi proizvajalci spremljajo razvoj podjetja

Vtisi iz Mizarske delavnice v Brestanici

Kolektiv Mizarskega podjetja v Brestanici vključuje v proizvodnjo samo mlade proizvajalce. Predsednik upravnega odbora tov. Ernest Kolarčič in upravnega podjetja Stano Klančar sta mi zaupala, da se kolektiv ne zadovoljuje z že doseženimi uspehi. Z lastnimi sredstvi bodo skušali že letos graditi brigadnico in montažno delavnico. Z dograditvijo teh objektov bi se proizvodnja izpolnila in porasla za 50 odstotkov, zaposlili bi nove delovne moči in organizirali delo v dveh izmenah.

Tarifne postavke v podjetju so dokaj majhne, zato jih bodo vskladili z enotno tarifno politiko v občini.

Tesno sodelujejo tudi z elektrarno. Ta spremlja razvoj njihovega podjetja. V uporabo mu je dala sedanje prostore, pa tudi pri razširitvi je obljubila pomoč. Elektrarna nudilčanom kolektiva enolončnico.

Tečaj za tuje jezike v Meliki

Ljudska univerza je organizirala poleg večerne šole za odrasle, v kateri je 60 kandidatov, še 2 ješkova tečaja: za angleški jezik in nemški. Ljudje se zanimajo predvsem za obs tečaja.

»Punkeljčki« v odkupni postaji

Le 15 korakov je oddaljena kmetijska prodajalna od poslovalnice Ljudske potrošnje v Krški vasi. Vrvi za sprego, verige, razno priročno kmetijsko orodje, semena in umetna gnojila najde kmetovalec tam, hkrati pa lahko proda tudi presežke svojih pridelkov. Poslovalnica ima približno 600 tisoč dinarjev prometa na mesec, od

Aktiv članov KZ-kmetovalcev

Pretekli četrtrek so se v Sevnici zbrali člani ZK iz občine, ki delajo v kmetijski proizvodnji. Podrobno so se pogovorili o težavah in nalogah, ki jih čakajo v novi sezoni. Sklenili so, da se bodo v bodoče redneje sestajali in obravnavali skupne probleme, pa čeprav ti nastopajo v raznih krajih.

Nedavno so se zbrali tudi vsi študenti, ki obiskujejo srednjo kmetijsko šolo na Grmu, ter se s predstavniki občine pogovorili o delu, ki jih čaka, ko pridejo v zadrugo.

Člani tega aktivna so predlagali, da bi v bodoče vključili v svoje vrste tudi kmete — članke ZK, da bi bila povezava med KZ in proizvajalci še boljša.

DELOVNEMU LJUDSTVU OKRAJA NOVO MESTO ZELI NOVIH USPEHOV IN VSESTRAJNEGA RAZVOJA V PLANSKEM OKROBJU LETA 1963 KOLEKTIV

TOVARNE

ISKRA

Kranci

ZRCALO PRIPRAVLJENOSTI

Cesa si gospodinja najbolj želite? Sem povprašal v Brežicah po pisarnah, na trgu in po ulicah. Odgovori so kar deževali: pralnice, veste, tako, ki bi nam tudi zlikala! Otroški vrtec za otroke! V novem naselju je tako pusto, otroci se nimajo kje igrati, ko bi bilo vsaj eno otroško igrišče! Ko sem pričel razgovor o pralnici, in likalnici, mi je nekdo prišepnil:

— Veste, denar za ureditev prostorov pralnice v Brežicah smo že imeli pripravljen. Strojne nam je brezplačno ponudila Hidromontaža v Mariboru. Preveč smo izbirali prostore in se nisimo mogli zediniti. Nekaj prostor se je nam zdel primeren, zasebnik pa si je v njem takoj nato uredil lepo družinsko stanovanje...

— Dovolj, sem si rekel in se odpravil k tovarišu FRANCU KEBE TU, saj so mi na SZDL povedali, da je on predsednik brežiške stanovaljske skupnosti.

— Ze nekajkrat smo v našem glasilu omenjali vašo stanovaljsko skupnost. Do letos je imela, žal tak kot drugod, bolj malo uspehov. To variš predsednik, povejte, kako j zdej?

— Inicijativni odbor — ustanovili ga je mestni odbor SZDL — je pripravil osnutek pravil. 20. septembra je zbor volilvece potrdil sklep o ustanovitvi sveta Stanovaljske skupnosti Brežice. Kar dva meseca

sta minila, preden je 25 članov tega sveta prejelo obvestilo. 22. novembra lani smo se prvič sestali, izvolili izvršni odbor in pričeli z načrti.

— Gotovo tudi nato ni zmanjkalo težav?

— Res je, saj še zdaj nimamo prostorov. S tem v zvezi imamo pripravljeno pravo pravno veržno reakcijo: PTT se preseli na Mežljakovo (tam je v eni sobi stanova-

sodeč, v takšnih primerih zelo »ljudomilni«...

— Je morda kaj bolje z načrti za razvijanje dejavnosti?

— Sklenili smo, naj bo naša prva naloga ureditev javne pralnice in likalnice. Z njo bomo največjemu številu Brežičanov še najbolj ustregli. Prostore nam je velikodušno obljubila kmetijska zadruga v bivšem lokalu Kočar. Za nakup strojev in ureditev prostorov potrebujemo 2

pralnice bo služila največ zaposlenim prebivalcem. Razmišljamo tudi o obratu družbene prehrane, saj je to vprašanje načel že OBSS pri akciji dveh tretjin. Pripricani smo, da celodnevna prehrana v njem ne bo veljala 9000 din mesečno, kot so izračunali nekateri malodušneži. Za ta obrat bi bili najboljši prostori v trgovski šoli, ker se dijaška kuhinja seli v internat. Če se bodo vsa podjetja, ki imajo zdaj svoje obratne kuhinje, pridružila našim naporom, ne bo težav. Podjetje Gradbenik kaže že zdaj mnogo razumevanja. Tudi otroško igrišče v novem naselju bomo s sodelovanjem stanovalcev, kot upamo, že letos uredili.

— Bi lahko povedali, kdaj bosta začeli obratovati javna pralnica in likalnica?

— Ne bi rad nikogar varal in preveč obljubljal. Odgovor je zelo preprost: stanovaljska skupnost ima vrsto nalog. Njena delo je zrcalo pripravljenosti državljanov, občine in podjetij, skratka vse družbe. Če skupnost nič ne dobi, ne more ničesar nuditi. Ne bomo trno-tedi, kot smo bili v podobnih primerih že tolikokrat! Zdržimo se brez oklevanja in složno pomagajmo, pa bo že bližnja prihodnost dala asen odgovor na vprašanje, kdaj bo v Brežicah javna pralnica in likalnica!

MILOŠ JAKOPEC

STANOVANJSKA SKUPNOST NE MORE DATI NIČESAR ZASTONJ. TO JE SKUPNOST DRŽAVLJANOV, KI Z ZDRUŽENIMI MOČMI IN S PODPORO DRUŽBE ODPRAVLJAJO SKUPNE TEŽAVE

lec, v enem prostoru pa obrtni lokal. Ljudska knjižnica se preseli v sedanje prostore PTT, stanovaljska skupnost in KO SZDL v dosegljive prostore Ljudske knjižnice. Delavska univerza pa iz sobe pri PTT, kjer začasno gostuje, v sosednjo sobo. Največ težav si obetamo z zasebniki v Mežljakovem A1, odda na razpolago prostori za zaenjavajo in ali bodo »ustrezali«, to dvoje nas najbolj žuli, ker smo v Brežicah, po dosedanjih izkušnjah

milijona, svojih sredstev od stanovaljskih najemnin pa imamo le 300.000. Od najemnin za lokale ni smo dobili še nič, občinski odlek e naši udeležbi pri njih še ni sprejel.

— In manjkajoča sredstva?

— Za začetek naj bi dala občina iz proračuna poldrugi milijon din tolacije. Slišati je, da bomo dobili e 300.000. Za priispevke namerava mo prositi tudi garnizon JLA in vs podjetja v Brežicah. Pripricani smo da ne bomo prosili zaman, kajti

Domove za širše potrebe!

Pri množičnem kulturno-prosvetnem, zabavnem, telesno-športnem in družbeno-političnem izživljanju prebivalcev je pomanjkanje ustreznih prostorov občutno ovira. Pojavljajo se nasprotja med lastniki in ostalimi porabniki domov, kar dela škodo. Zadeva dobiva politični značaj, ker ovira društva in organizacije ter povzroča pasivnost širših slojev ljudi. V sevnjski občini je Svet Svobod in PD ugotavljal, da je treba to zadevo, ki se stopnjuje in že prerašča okvir posameznih krajev, s pomočjo SZDL rešiti v korist vseh prebivalcev in društev.

Ne gre za ukrep, ki bi bil naperjen proti večini, ker večina želi le ugodnih pogojev za delo v svojih društvih. Ukrep bo moral biti oster proti tistim, ki pod krinko koristi članstva branijo svoje last-

ninske pravice in nečesto razume, da so dvoranice in tudi manjši klubski prostori potrebni in namenjeni vsem, ki se ukvarjajo z dejavnostmi, potrebnimi delovnemu človeku. Dejstvo je, da so ljudje v manjših krajih povečini člani vseh večjih društev in organizacij, upravni odbori pa upoštevajo le svoj krog in svojo dejavnost. Pri tem ne upoštevajo potreb ostalih, ne razpravljajo o ekonomičnem izkoriščanju prostorov.

Ob takih ugotovitvah dobivamo vtis, da živimo v času strankarskih in družbenih nasprotij. Za predvojne čase je to razumljivo, toda za leto 1961 je neprimerno.

Okoščinski kraji. Nameravali so postaviti na Mirni, v Mokronogu, Krmelju in Sentrupertu. Vse kraje so jih povežili na goštevane, razen na Mirno, kjer so se izgovarjali, da ne dajo po prvem januarju dvorane za nobene tuje goste, ker jo bo upravljal samo domači Partizan. To se nam zdi malo čudno...

manjšem kraju, ko navadno še eden ni izkoriščen in ko nobeno društvo nima dovolj sredstev za vzdrževanje in opremo domov. Nedograjeni objekti imamo več, toda tudi v teh krajih hočejo se graditi, ker dom Svobode ni lasti gasilcev, Partizana itd. Ali je lastništvo res takega pomena in ali res ni mogoče vskladiti interesov? Lastništvo ni poglavitnega pomena. Morda pa bomo že kmalu želeli, da bi številna društva opustili in celotno družbeno dejavnost vneli v razne sekcije SZDL. V takih pogojih bi z družbenimi močmi in enotni organizaciji lahko dosegali še večje uspehe.

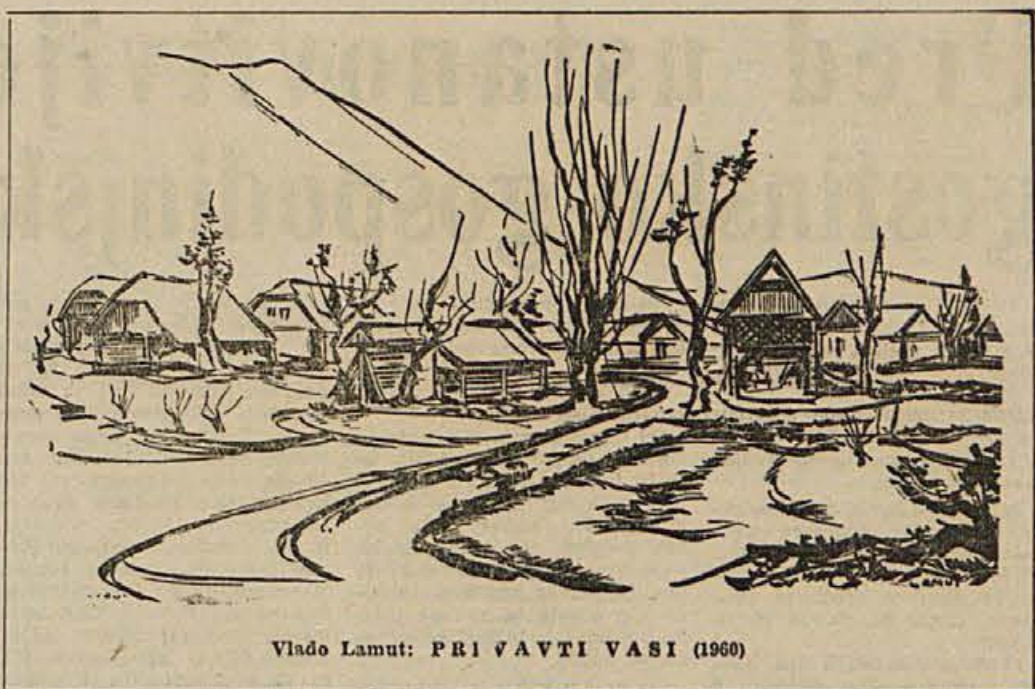
Najbrž bo večina ljudi, ki se aktivno ukvarjajo s kakršnokoli dejavnostjo, soglasna z novim pojmovanjem vloge domov, do katerega bo ob neurejenem stanju moralo priti. Sevnjski Svet Svobod in PD stoji na takem stališču: domovi naj postanejo družbeni objekti z razvito obliko samoupravljanja in z mešanimi upravnimi odbori. Pravico in možnost souporabe naj imajo vsa društva in organizacije brezplačno ali za majhno plačilo. Uvedejo naj urednike dela in točne pravilnike.

Težili moramo za tem, da bodo postali domovi prava shajališča vsega naprednega. Večina domov pa se že tako ne more sama finančno vzdrževati ter prejemajo dotacije od SZDL, občine in drugih. Ne samo upravni odbori društev, tudi komune morajo spreminiti svoj odnos in prevzeti delno ali celotno vzdrževanje domov. Opravičenih razlogov za to je mnogo. Če komunam srbili za sleherni pot, semjinske, šole in še mnogo drugega, je prav nerazumljivo, da bi lahko odrekali pomoč važnim objektom, ki so več ali manj potrebni vsem prebivalcem. Vsi občini zbori, vsi sestanki, zabavne prireditve so v teh prostorih, zato je treba omogočiti shajanje ljudi v prijetnem vzdušju, ker je tudi od tega odvisno mnogo.

Upravni organ doma naj bi izdelal točen predračun dohodkov in izdatkov. Verjetno ne bi bilo velikih stroškov za kritje razlike, ker bi lahko članstvo mnogo poceni napravilo, izboljšalo ali celo dogradilo.

Za zadovoljivo rešitev celotnega vprašanja, ki ni tako enostavno, da bi morali sveti za kulturo, telesno vzgojo in ostala občinska združenja zastopati enotno mnenje. V tem primeru ne bo težko najti soglasja v posameznih krajih ter s tem omogočiti širši razmah vse dejavnosti. Veliko pa lahko pričakujemo od političnih organizacij, ki so na tem zainteresirane in bodo nedvomno pripomogle k zadovoljivi rešitvi.

JOŽE BOGOVIČ

Vlado Lamut: PRI VAVTI VASI (1960)

»MUZA NA MANSARDI« na šentjanškem odru

Predzadnje nedelje je dramska sekcija Prosvetnega društva v Šentjanžu uprizorila igrano »Muza na mansardi«. Igra je bila zelo dobro naštevana, ker so igralci in režiser redno hodili na vaje. Decembra je društvo organiziralo ogled iste igre v Sevnici, tako da so igralci poprej videli posamezne vloge drugie, kar je nedvomno vplivalo na njihovo igranje.

Zanimanje pa je, da se je v dvorani zbralo le malo ljudi kljub precejšnji reklamirani v Šentjanžu in okolici. Razen letakov je bilo med ljudi razpisano še okoli 100 listkov z rednim vsebino. Upajmo, da bo takrat, ko bodo igro ponovili, večji obisk, ker bodo le tako dali prebivalci Šentjanžu in okolice priložnost in moralno podporo igralcem, ki so žrtvovali za pripravo igre marsikatero večerno uro.

Š to igro bo PD tudi gostovalo.

NOV PRAVILNIK O TRDINOVH NAGRADAH

V nedeljo, 22. januarja, je predsedstvo Okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev po pooblastitvi skupščine sprejelo nov Pravilnik o podeljevanju Trdinovih nagrad. Hkrati je imenovalo 9-člansko komisijo za podeljevanje nagrad, v kateri so: predsednik komisije — Severin Šali, književnik in član predsedstva okr. sveta Svobod; tajnik — Franc Pavlinič, sodnik, član okr. sveta; člani komisije: prof. Ema Muser, predsednica ideološke komisije OK ZKS; Stefan Simončič, predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu; Tone Gošnik, glavni urednik Dolenjskega lista; prof. Vlado Lamut, akademski slikar; Nada Gostič, predsednica obč. sveta Svobod in Novem mestu; prof. Bogo Javornik, ravnatelj gimnazije v Brežicah in član okrajnega sveta, ter Bogo Komelj, upravnik Studijske knjižnice v Novem mestu.

po okoliških krajih. Nameravali so postaviti na Mirni, v Mokronogu, Krmelju in Sentrupertu. Vse kraje so jih povežili na goštevane, razen na Mirno, kjer so se izgovarjali, da ne dajo po prvem januarju dvorane za nobene tuje goste, ker jo bo upravljal samo domači Partizan. To se nam zdi malo čudno...

Ob šentjanškem televizorju se zbira staro in mlado ter z zanimanjem spremlja programe. Najbolj obiskane so oddaje Poznaš svoj dom, kraj, Spoznavaj svet in domovini. Film in igre. O oddajah jih obveščajo tedni programi, ki so nabiti na vidnih mestih. Po občinski vidimo, da si je televizija v našem kraju že precej utrdila pot na je med mladimi, ampak med vsem prebivalstvom, seveda po zaslugi pozitivnega prosvetnega društva.

A-2-

Ob šentjanškem televizorju se zbira staro in mlado ter z zanimanjem spremlja programe. Najbolj obiskane so oddaje Poznaš svoj dom, kraj, Spoznavaj svet in domovini. Film in igre. O oddajah jih obveščajo tedni programi, ki so nabiti na vidnih mestih. Po občinski vidimo, da si je televizija v našem kraju že precej utrdila pot na je med mladimi, ampak med vsem prebivalstvom, seveda po zaslugi pozitivnega prosvetnega društva.

A-2-

Pomembno in plemenito delo

Uspehi Delavske univerze v Vidmu-Krškem in njeni načrti

Poslovanje videmsko-krške Delavske univerze je bilo v pretekli sezoni zelo uspešno. Upravnik Slavko Smrdel nam je povedal, da se je delo odvijalo v komisijah in da je program zajel široko in pestro področje. Družbeno-ekonomsko in ideološko-politično izobraževanje se je odvijalo na se-

minarjih in v ciklusih. Bilo je 14 seminarjev s 515 udeleženci. Tu so vsi telet seminarji za predavatelje, za vodilne uslužbence, sindikalne funkcionarje, člane delavskih svetov in upravnih odborov, organe družbenega upravljanja ter združene svote. V 14 ciklusih za kolektive je bilo 49 predavanj, ki jih je poslušalo 3.970 ljudi. Aktualnih predavanj je bilo 19 s 1.340 poslušalci in več kmetijskih z 2.751 poslušalci. V politični šoli je napravilo izpite 37 slušateljev. Uspešna je bila tudi komisija za kmetijska vprašanja. Predavanj je bilo za kmete 84 z 2.751 poslušalci. Prostore za predavanja so dali kmetovalci. Komisija za poljudnoznanstveno izobraževanje je vidjula v svoj program poleg ciklusa »Naše in tuje dežele« še tehnična predavanja. Skupno je bilo na 30 predavanj s 13 tisoč obiskovalci.

Komisija za vzgojo staršev ima dvehletni program. V pretekli sezoni je bilo 36 predavanj s 3.700 obiskovalci. Komisija za izbor filmov ugotavlja, da je bilo na 103 predstavah 8.242 obiskovalcev. Anketa, ki je bila izvedena po podjetjih in ustanovah, je ugotovila, da je strokovna izobraževanja delavcev in uslužben-

cev nezadovoljiva. To je narokovalo ustanovitve večerne osmletne šole, ki je imela 6 oddelkov s 181 slušatelji. V videmsko-ekonomsko šolo se je vpisalo okoli 80 slušateljev. Na večerini tehnični šoli so 3 oddelki za odrasle s 170 slušatelji.

Razen navedenih šol je Delavska univerza organizirala več seminarjev za higienski minimum, za tuje jezike, kooperaterski, za kvalificirane delavce ter druge strokovne seminarje. Skupno je bilo 17 tedajev s 411 slušatelji.

Delavska univerza je s pomočjo občinskega odbora SZDL in drugih družbenih in političnih organizacij odigrala v pretekli sezoni pomembno in plemenito vlogo. Toda za letošnje leto ima še obsejnejši program. »Prepričani smo, da bomo s pomočjo vseh uspešni,« je zaključil upravnik Delavske univerze tov. Slavko Smrdel.

D. K.

Obiščite razstavo akad. slikarja Lojzeta Perka v DOLENJSKEM MUZEJU!

Lojze Perko: V GOSTILNI (1960)

Pomemben in lep prispevek za knjižno polico

Med mnogimi knjigami in knjižnimi zbirkami, ki so prišle med bralce v leto 1960, mora kulturna kronika dati prav častno mesto tudi zadnji zbirki, ki je izšla tik pred novim letom. To je takozvana »Kmečka knjižna zbirka«, dasi ta pojem nekoliko premalo zajema vrednost, pomembnost in tehitnost teh izdaj, saj niso primerne in ustrezne le za kmečko prebivalstvo, temveč za slehernega našega delovnega človeka. Zbirko sedaj izdaja Glavna zadruga zveza LRS.

Letošnja kmečka knjižna zbirka slavi hkrati svoj jubilej: 10-letnico, kar je začela izhajati. In moramo priznati, da so vse štiri knjige za leto 1961 res dostojno postale to desetletnico.

Siri knjige — katero naj v naštevaju damo na prvo mesto? Nemara tisto, ki jo bodo najbolj veselili prav vsi Slovenci. To je 4. zvezek ZGODOVINE SLOVENSKEGA NARODA, ki jo piše Bogo Grašauer in je po predsedstvu začela znova izhajati (tretji zvezek je izšel v isti zbirki leta 1956). Naš znani zgodovinar je

v tem zvezku zajel slovensko zgodovino v obdobju od 1590 do 1740, torej čase fevdalnega reda pod okriljem absolutne vlade avstrijskega cesarja in razvoj zgodnjega kapitalizma v slovenskih deželah. Obravnava protireformacije, gospodarski razvoj na koncu 16. in v začetku 17. stoletja, tedanje kmečke upore, zlasti veliki tolminski kmečki punt, poljedelstvo, razvoj mest, preganjanje

pa takrat sploh lahko izšla, jo je Bevk napisal tako, kakor da se godi zgodba pred več stoletji. Spada med najboljše Bevkove stvaritve.

KMEČKI KOLEDAR za leto 1961, ki ga je opremil znani slikar ljudskih motivov Maksim Gaspari in mu narisal tudi koledarska zaglavja, je s svojo bogato in raznoliko vsebino prava ljudska čitanka. Na čelu je članek tovariša Tita: »Povečanje industrijske in kmetijske proizvodnje v Jugoslaviji«. Za oddih in razvedrilno služijo vredni leposlovni prispevki (pesnice, črtice), s področja kul-

ture so prispevali pomembne blanke Janez Logar (Tlačan v službi naroda — Fran Levstik) Marja Beršnik (Tavcar v preteklem stoletju in poljanski kmet), Bratko Kreft (O Anžonu P. Cehovcu) in Emil Cesar (Pinčar devetdesetletnik). Največ članikov pa je posvečen našemu kmetijstvu in poljedelstvu. Tako piše inž. Korošec o urejeni paši, inž. Sitar o razvoju kmetijske proizvodnje na družbenih posevstvih, inž. Re-

pa takrat sploh lahko izšla, jo je Bevk napisal tako, kakor da se godi zgodba pred več stoletji. Spada med najboljše Bevkove stvaritve.

KMEČKI KOLEDAR za leto 1961, ki ga je opremil znani slikar ljudskih motivov Maksim Gaspari in mu narisal tudi koledarska zaglavja, je s svojo bogato in raznoliko vsebino prava ljudska čitanka. Na čelu je članek tovariša Tita: »Povečanje industrijske in kmetijske proizvodnje v Jugoslaviji«. Za oddih in razvedrilno služijo vredni leposlovni prispevki (pesnice, črtice), s področja kul-

ture so prispevali pomembne blanke Janez Logar (Tlačan v službi naroda — Fran Levstik) Marja Beršnik (Tavcar v preteklem stoletju in poljanski kmet), Bratko Kreft (O Anžonu P. Cehovcu) in Emil Cesar (Pinčar devetdesetletnik). Največ članikov pa je posvečen našemu kmetijstvu in poljedelstvu. Tako piše inž. Korošec o urejeni paši, inž. Sitar o razvoju kmetijske proizvodnje na družbenih posevstvih, inž. Re-

pa takrat sploh lahko izšla, jo je Bevk napisal tako, kakor da se godi zgodba pred več stoletji. Spada med najboljše Bevkove stvaritve.

KMEČKI KOLEDAR za leto 1961, ki ga je opremil znani slikar ljudskih motivov Maksim Gaspari in mu narisal tudi koledarska zaglavja, je s svojo bogato in raznoliko vsebino prava ljudska čitanka. Na čelu je članek tovariša Tita: »Povečanje industrijske in kmetijske proizvodnje v Jugoslaviji«. Za oddih in razvedrilno služijo vredni leposlovni prispevki (pesnice, črtice), s področja kul-

panšek o krompirju, Seliškar o kmečkem gozdu, inž. Beltram o topolih v sodobnem gospodarstvu, inž. Kerin o urejanju hudournikov, Tone Hafner o pomenu in nalogah združnih svetov, itd. S področja zdravstva piše dr. Magajna o alkoholnih duševnih boleznih, dr. Celestnik o skrbi za zdravo zobjev, N. N. pa o higienskih navadah in zdravju kmečke družine. Erna Musarjeva je prispevala članek ob 50-letnici 8. marca, Matevž Hec o gasilstvu v Sloveniji, Mihajlovič o jedrski energiji. S tem naštevanjem pa seveda niso izčrpani naslovi vseh prispevkov v tem res bogatem koledarju.

Kot četrti delo v kmečki knjižni zbirki za leto 1961 je knjiga »Nekatera vprašanja našega kmetijstva«. Prvi del te svojstvene publikacije zajema razpravo Borisa Kraigherja (Nekaj vprašanj našega kmetijstva) in poročilo Jožeta Ingoljša (O nekaterih problemih nadaljnje socialistične izgradnje naše vasi). Vse drugi del, pod naslovom »Nekaj uspehov našega kmetijstva v sliki in besedi«, pa je prava, s številnimi fotografijami in komentarji opremljena »slikovnica« o nekaterih najpomembnejših uspehih, ki smo jih dosegli v kmetijstvu, ki je bo vesel vsak kmetovalec in zadržnik.

Desetletna tradicija »Kmečke knjige« se uspešno nadaljuje. Letos je njen knjižni dar še posebej vreden in lep.

— in

Na rojstni dan naše republike je bilo predvideno gostovanje v Brešanici (Rajhenburg). Tu je bilo prvič poklicno gledališče, in moramo reči, da smo dobili nekaj sedežev, čeprav smo prišli iz Brežice razmeroma kasno. Med ljudmi si našel znanec od vsepoved, saj je bilo precej ljudi iz Sevnice, Senovega, Brešanice, Leskoveca in od drugod. Največ pa je bilo kajpak domačinov iz Vidma in Krškega.

Posebno doživetje

Na rojstni dan naše republike je bilo predvideno gostovanje v Brešanici (Rajhenburg). Tu je bilo prvič poklicno gledališče, in moramo reči, da smo dobili nekaj sedežev, čeprav smo prišli iz Brežice razmeroma kasno. Med ljudmi si našel znanec od vsepoved, saj je bilo precej ljudi iz Sevnice, Senovega, Brešanice, Leskoveca in od drugod. Največ pa je bilo kajpak domačinov iz Vidma in Krškega.

vsem občinskim svetom (pripočelo je bilo na posvetu sprejeto), naj do 15. februarja skliče vse režiserje svojega področja ter jih seznani s kriteriji ocenjevanja dramskih prireditvev za udeležbo na reviji in ponovno analizirajo do sedaj že ocenjene predstave. 18. februarja pa bo prav tako v Novem mestu sestanek dramskega sveta s predsedniki občinskih svetov.

V okviru jugoslovanskih plo-

nirskih iger bo okrajni svet priredil na dan mladosti okrajni nastop pionirjev recitatorjev, poleg tega pa se bo še z drugimi oblikami vključil v to veliko manifestacijo.

To je le nekaj izveščkov o plodnosti posveta, za katerega sta značilna izredno kritična obravnava pomanjkljivosti in praktično konkretiziranje nalog za izvajanje zaključkov okrajne skupščine.

Lado Smrekar: S Talijo po okraju

Več kot 4000 navdušenih in hvaležnih gledalcev je bilo na 16 predstavah Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja, ki je gostovalo v našem okraju s pretresljivo Sylvanusovo dramo »Korczak in otroci«

V dneh od lanskega 28. novembra do 1. decembra so člani Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja gostovali v nekaterih krajih Spodnjega Posavja, Dolenjskega, Suhe krajine in nato še v Beli krajini, kjer so v Metliki zaključili svojo pot s šestnajsto uprizoritvijo pretresljive Sylvanusove vojne slike »Korczak in otroci«. V prazničnih dneh je gledalo to energično obdobjo vojne okoli 4.000 ljudi, ki so se vračali na svoje domove polni groze, ogorčenosti in plemenitega umetniškega užitka.

V izseljeniškem posu

Začelo se je v Brežicah. Prostrana dvorana Prosvetnega doma je bila polna in zvečer polna. Spretni organizatorji Bogo Javornik, Ivan Preiskar in še nekateri tovarišči, katere ime sem pozabil, kar mi je žal, saj je bila sama poštovitost in pripravljenost, storiti vse, da bi bilo gostovanje čim uspešnejše. Na predstavah je bila polna tišina, praznično vzdušje je prevevalo ljudi, ki so se z vseh strani mesta zgnili na predstavu. Ob zaključku pozdravne in zahvalne besede tamkajšnjega predsednika Prosvetnega društva, navdušeno ploskanje in darila. Umetniki so se dobro počutili in obljubili, da se bodo radi spominjali Brežic, da se bodo radi ponovno vračali, saj jih je ta lepi večer trdno povezal.

V krškem hotelu »Sremič« smo se nato ustavili in prenočili. Večer je bil poln praznične razpoloženja in kaverna prav tako polna. S težavo smo dobili nekaj sedežev, čeprav smo prišli iz Brežice razmeroma kasno. Med ljudmi si našel znanec od vsepoved, saj je bilo precej ljudi iz Sevnice, Senovega, Brešanice, Leskoveca in od drugod. Največ pa je bilo kajpak domačinov iz Vidma in Krškega.

deroh in še marsikaj drugega. Dom je napravil nad vse ugoden vtis in med vprašanji je bilo prvo tole: »Kako ste pa prišli do tako lepe dvorane?«

Odgovori so bili vsi enaki. Elektrarna, njen direktor tov. TONE JAVORNIČ, njen delavski svet — zakaj za adaptacijo je bilo potrebnih precej milijonov. Glavna dela smo opravili že v letu 1952, vendar Svoboda še dolgo ne bi mogla tako delati, če nas Elektrarna ne bi tako požrtvovalno in razumevajoče podpirala.

Tako je poljsanjeval agilni predsednik dramskega sveta tov. Silve Moser, tako je poljsanjevala Pavla Maroh, ki skupno z možem vzdržuje ta prelepi Dom kulture. Ko sem jo opazoval pri delu in gledal, kako skrbi za vsako malenkost, sem si iskreno želel, da bi naš domovi imeli še več takih Pavel, saj bi bilo potem marsikaj drugače.

Med predstavo, ki je prinesla Brešanici resnično praznično in slovesno vzdušje, sem gledal občinstvo. Bila je polna dvorana. Z zavzetostjo so spremljali umetniško besedo, poslušali in trpeli in obsojali in sledili z grozljivim ploskanjem in nageljni zasuli izjavke. Razbežale so se naše skrbi in igralci so sprejeli trden sklep, da bodo te ljudi še obiskali. Ob osmih zvečer je bila napovedana predstava na Mirni, toda igralci se kar niso mogli ločiti in so se zadržali dalj kot bi smeli.

V dolino gradov!

Prav tako je gostovalo poklicno gledališče prvič na Mirni. V stari dvorani, ki pa je bila za goste prav lepo pripravljena, so se igralci dobro počutili, saj jih je občinstvo lepo spremljalo. Se posebej pa jih je navdušila lepa pokrajina ob reki Mirni, ki je bila zavita v svojevrsen čar, bila je povaljana. Spotoma smo se pogovarjali o popotovanju Prezihovega Vranca od Mokronoga do Pijane gore, o gradovih, ki so si drug za drugim sledili na pobočjih Mirne, začeli prav na sloytem Levstikovem Turnu in so se končali v Boštanju. Dolga rešta tlačanske žuljev, solz in bojev. Marsikdo zdaj samo razvaline, kot kazen, ki sledi zločinu, toda lepi po svoje, zanimivi in koristni za razvoj kulturnega turizma pri nas.

Po predstavi smo se ustavili v gostilni Bojana Kolencina na Mirni. Ne slučajno! Pavle Jeršin, ki je nastopal to pot v vlogi dr. Korczaka, je šel v gostilno na čaj. Tako je spoznal gostilničarja, bila sta skupaj v internaciji in se po dolgih letih spet srečala.

(Konec prihodnjik)

JAKOB SPRINGER SMRT na RABU

Spomini iz rabskega taborišča

Doživljaje v zloglasnem italijanskem taborišču na otoku Rabu, ki se ga z bolejšjo v srcu spominjajo v preminjenih družinah našega kraja, na Kočevskem in Notranjskem, Cabranskem in drugod, je napisal naš dolgoletni sodelavec tovariš Jakob Springer iz Petrove vasi pri Črnomlju. Spomini na trpljenje naših rojakov v tem peklenu fašističnega nasilja nas bodo v letošnjem jubilejnem letu, ko slavimo 20. obletnico vstaje naših narodov, spet približali tistim usodnim dnevom, ko je bilo na kocki življenje vsakega zavednega Slovenca in Slovenke, slehernega Jugoslavana. Tudi trpljenje internirancev na Rabu je pripomoglo, da smo si priborili svobodo; mnogim je odprlo oči, sinovi in hčere interniranih zavednih mož in žena pa so se v partizanih pošteno borili za novi svet. Tovariš Springer, belokranjski kmet, je doživel na Rabu to kar vsi drugi interniranci. Kot pomočnik likvidatorja taborišča je tudi kot zadnji Slovenec-interniralec zapustil taborišče — kot svoboden državljan Titove Jugoslavije.

Kot zavedni Slovenci in pristaši OF smo vedeli, da naše delo na terenu in zveze s partizani ne morejo ostati skrite okupatorju, ki je imel večjo postojanko v naši vasi. Vojaki so se skoro vsak dan razkropili po vasi, po hišah, posebno kjer so čutili vino in jim ni ostalo prikrito naše delovanje. Večkrat so tudi z daljnogledom opazovali s postojanke naše kretanje, okrog proge so posekali vse drevje, tako da so imeli pregled od enega do drugega bunkerja.

Cepprav smo uporabljali razne zvijače, smo po njihovem obnašanju in namigovanju spoznali, da marsikaj vedo. Ker sem bil pri naši stvari precej aktiven, si nisem obetal nič dobrega.

Začelo se je julija 1942. Nenadoma so zjutraj obkolili vasi in posamezne hiše tisti, ki so imeli koga v partizanih. Od daleč smo opazovali njihovo početje; slišal se je jok in tarmanje domačih, kričanje vojakov, ki so lovili živino in nakladali na kamione. Pozneje, ko so zažgali še hiše in gospodarska poslopja, so odpeljali družine v zbirni center v mesto, od tam pa v taborišče na Rab kot prve naseljenca taborišča.

Gledali smo jih, ko so se peljali z vlakom skozi vas. Skozi majhne linice v zaprtih vagonih so pozdravljali domačo zemljo, domače kraje. Nismo vedeli, da bomo tudi mi čez nekaj dni prav tako potovali v neznan. Stihnil pa smo, da se bližajo težki dnevi.

In prišli so! Nekega poletnega jutra v juliju so vse moške nagajali iz vasi na zastraženo progo pod prevezo, da bomo čistili grmovje. Potem so zbrali posamezne skupine mož in jih odpeljali na zbirna mesta, od tod v zbirni center v mesto. Zvijalca se jim je posrečila.

Mnogi so tako odšli z doma, poletno oblečeni, v sami sreči, misleč, da bomo tako kmalu nazaj. Jaz sem se ločil od skupine, po ovinkih odšel domov in zbral družino. Z ženo sva vzela v naročje vsak po enega otroka, ostali so šli za nami. Doma smo pustili vse in mater. Midva z ženo in šest otrok pa smo krenili na pot. Srečljali so za nami in z daljnogledom opazovali naš beg. Ker je bilo vse naokoli zastraženo, smo se morali vrniti domov.

Družino so pustili doma, jaz pa sem moral z drugimi vred v zbirni center, od tod pa nekega jutra z vlakom v neznan. Strpali so nas v zaprte vagonce. Skozi linico v vagonu sem opazil, da leži vse sadno drevje na vrhu ob progi posekano križem po tleh. To je bil moj najlepši sadovnjak v najlepši rasti in rodnosti, precepjen z najboljšimi sortami, od katerega sem imel najboljši dohodek.

Dokler sem bil doma, si tega nisem upal, zato so naredili zločin zdaj, ko je bila doma sama žena z otroci.

Ponoči smo prišli na Rab. Tam so nahuškali nekaj palčevcev, verjetno so bili iz družin raznih oficirjev, da so pljuvali na nas in nas zmerjali z roparji.

Prepričan sem, da to niso bili domačini z Raba. Strpali so nas na kamione in odpeljali v taborišče, kjer so najprej pobrali ves denar. Po raznih ceremonijah smo končno utrjeni po tleh po golih, od vročine razbeljeni zemlji. Tako smo preživeli na prostem brez strehe več dni, dokler nam niso postavili šotore, kamor smo se vselili na tanko plast stare, zdrobljene in ušive slame po šest mož v vsak šotor.

1941-NAPAD-1961-VSTAJA-1941-KPJ-1961-OF-1941-ZMAGA-1961-SVOBODA-1941-SOCIALIZEM-1961

Spomini, spomini...

Bil je tih poletni večer. Ze se je prižgala zvezda Večernica in v zvoniku je odbilo osem. Sedeli smo na ograji in prisluškovali utripom poletne noči. Tedaj me je očka poklical k večerji.

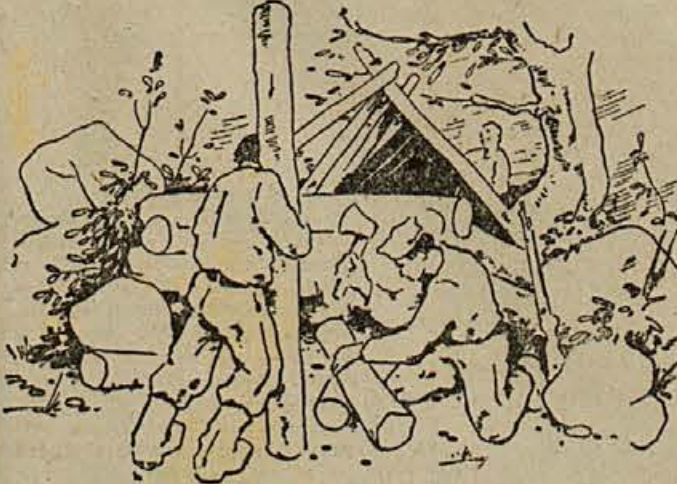
»Vidiš, sem dejala šestnajstletnemu Borisu, «vsi ne kaj imaš od tega, da nimaš več očeta! Nihče ti ne sledi na vsakem koraku, jaz pa nikoli nimam miru.« Ko pa sem se ozrla k njemu, me je pogledal tako žalostno, da me je stisnilo pri srcu.

»Kaj pa ti veš, mi je odgovoril. «Veliko drugačen bi bil danes, če bi moj oče še živel, tako pa... no, saj sama vidiš.«

Povesil je glavo in se začel v valove.

»Boris, oprostite! Več nisem mogla izdati iz grla.

»Ne opravičuj se! Povedal ti bom, kako je padel moj oče. Morda me boš potem razumela.« Ko je dvignil glavo, sem opazila solzo v njegovih očeh. Pivši solzo v oči šestnajstlet-

K. Hlevnjak: POSTAVLJANJE PARTIZANSKEGA BIVAKA

Vodovod naj bi bil hkrati spomenik

Če bi bil slavist, bi razlagal takole:

— Mokronog, mokronog, mo kre noge, Mokronožani (in ne Mokronajzarji!) imajo mokre noge, ker hodijo po vodi, ker je njihovo naselje (Mokronog) na močvirnem in vlažnem zemljišču... skratka: v Mokronogu prav gotovo v vsaki hiši lahko dobite vodo, kajti kje bodo imeli vodovod, če ne v Mokronogu, ki je na sami vodi!

Toda slavist bi ga polomil.

V Mokronogu imajo le eno vodno črpalko ali, kakor oni pravijo, »pumpo« in še iz te

»pumpajo« gospodinjice razen ode še stonoge ali druge živalice, ki jim Mokronožani sani ne vedo imena. Edina črpalka je na spodnjem koncu Mokronoga in imajo gospodinjice iz središča precej daleč do nje (tudi je pozimi (zaradi mraza) n ostalih letnih časih (ko zaradi avtomobilov in vetra pribesede domov prašno vodo).

Pred letom in več so imeli v Mokronogu dve črpalci, druga je bila na trgu v središču naselja. To so odstranili na pobudo tistih, ki imajo vodo v hiši, z utemeljitvijo, da kviri

Posvetovanje podjetij občin SENOV in VIDEM-KRŠKO

Posvetovanje predstavnikov podjetij občine Senovo in Videm-Krško je bilo 14. t. m. v Vidnu-Krškem. Obravnavali so gospodarska vprašanja, ki se nanašajo na skrajšanje združenih občin. GOSPODARSKIM ORGANIZACIJAM JE BIL PRIPOROČENO, naj bi prevzele obveznosti do poravnave poštne službe in stroškov zaradi zamude časa za vse tiste, ki so zaposleni pri njih in se udeležujejo v družbenem in javnem življenju. Tiste, ki so obremenjeni s funkcijami in dolžnostmi, naj bi razbremenili, njihove dolžnosti pa naj bi prevzeli drugi. S tem bi uspešni vključili čim več zaposlenih v družbeno življenje. Seje naj bi bile same v najbližjih primerih in temeljito pripravljene. Za obveščanje prebivalstva se naj izkoristi naš lokalni časnik »Dolenjski list«.

Zaradi boljše povezave prebivalstva Senovega z Vidmom - Krškim, upoštevajoč hkrati prevoz uslužbencev na delovna mesta v Vidnu-Krškem in glede na razne večerne šole, ki jih obiskujejo iz Senovega, narekuje potreba uvesti

Marsikaj novega

Kljub bogati republiški zakonodaji, ki je do sedaj urejala zdravstveno službo, je bilo čutili v federaciji in republikah, da nam manjkajo osnovni principi in smernice za celotno organizacijo zdravstvene službe ter da je treba to organizacijo prilagoditi družbenemu razvoju v državi in smotrom socialistične zdravstvene službe. To skušata urediti novi zvezni splošni zakon o organizaciji zdravstvene službe in bodoči republiški zakon o zdravstvenem varstvu in organizaciji zdravstvene službe, upoštevajoč pri tem dosedanje izkušnje.

Doslej veljavni predpisi so v marsičem krepili birokratske težnje in niso dajali pobud zdravstvenim kolektivom za mobilizacijo vseh sil pri izboljšanju njihovega dela zlasti na preventivnem področju, niti niso spodbujali zdravstvenih delavcev k stalnemu strokovnemu izpopolnjevanju, niti ni bilo mogoče boljše nagraditve tistih zdravstvenih kadrov, ki o se odlikovali z izredno uspešnim strokovnim delom in umanim odnosom do bolnikov itd. Vsekakor si upravičeno obojamo, da bo z novimi predpisi odpravljena vrsta negativnih pojavov, kar bo v korist posameznikom in skupnosti.

- Bistvene značilnosti novih predpisov so:
- večja samostojnost zdravstvenih zavodov in njihovih razširjenih organov upravljanja;
 - neposredni vpliv in interes delovnega kolektiva pri delu zdravstvenih zavodov;
 - sprememba položaja zdravstvenih delavcev;
 - sprememba v financiranju zdravstvenih zavodov;
 - velika vloga komune pri izvajanju zdravstvenega varstva; uvedba zdravstvenih centrov kot strokovnih organov v zadevah zdravstvene službe;
 - povečane pravice in udeležba državljanov pri organizaciji zdravstvenih zavodov.

● RAZŠIRJENO DRUŽBENO UPRAVLJANJE

1. Zdravstvena služba oziroma zdravstveni zavodi so bili doslej pod splošnim nadzorstvom državnih organov, ki so lahko neposredno vplivali na delo zdravstvenih zavodov. Državni organi so lahko v raznih oblikah, na primer ob potrjevanju cen in sistematizacije, ob potrjevanju pravilnikov o plačah, ob določanju dotacij ipd. vplivali na obseg in kvaliteto dela zdravstvenih zavodov, njihovih družbenih organov in samih zdravstvenih delavcev. Po novih predpisih bodo zdravstveni zavodi finančno in strokovno samostojni. Pravice državnih organov bodo omejene na nadzorstvo zakonitosti njihovega dela, na odločanje o orientacijskem programu razvoja omrežja zdravstvenih zavodov in o programu zdravstvenega varstva v politično-teritorialni enoti; na ustanavljanje zdravstvenih zavodov ter na podobna zdravstvena vprašanja, ne bodo pa mogli več administrativno posegati v njihovo delo.

V zdravstvenih zavodih bo uvedeno razširjeno družbeno upravljanje. Zavode bodo vodili svetovi zavoda kot najvišji družbeno-politični organ, upravni odbor kot organ samoupravljanja zavoda po delovnem kolektivu in upravnik (ravnatelj).

Svet zavoda ne bo več imenovan od ustanovitelja, ampak bo že s pravili zavoda določeno, katere organizacije in organi bodo zastopani v svetu zavoda; tudi delovni kolektiv zavoda bo lahko močnejše zastopan v svetu zavoda. Delovna doba sveta bo trajala dve leti. Svet zavoda bo obdržal v glavnem funkcije dosedanjega upravnega odbora, le s to razliko, da bodo zlasti finančno-ekonomske zadeve in skrb za kadre prenesene na novi upravni odbor.

Upravni odbor zavoda je nov organ v zavodu, ki ga izvoli delovni kolektiv, v manjših zdravstvenih zavodih pa bo opravljal naloge upravnega odbora ves delovni kolektiv. Upravni odbor je bil uveden zaradi reševanja vseh zadev, ki imajo poseben pomen za delovni kolektiv, zaradi novega sistema nagradjanja, zaradi kolektivne odgovornosti vsega kolektiva za delo zavoda in zaradi čim večje iniciative kolektiva pri delu in napredku zavoda.

Funkcija upravnik (ki se bo v bolnicah in specialnih zavodih - inštitutih - imenoval ravnatelj) je ostala v glavnem nespremenjena, s to razliko, da bo odgovarjal predvsem za strokovno delo in da se bo njegova odgovornost povečala zaradi tega, ker bo moral skrbeti, da se izvršujejo sklepi upravnega odbora. Za delo samega upravnega odbora pa odgovarja predsednik upravnega odbora.

Omembe vredno je tudi to, da se do dosedanjih »pomočnik ravnatelja« lahko imenoval tudi »upravitelj«, kot so že nekaj imenovali uslužbenca, ki je skrbel za oskrbovanje zavoda z materialnimi sredstvi. Razumljivo je, da bo njegova funkcija sedaj omejena, ker bo marsikatero njegovo dosedanje nalogo moral reševati upravni odbor.

(Nadaljevanje sledi)

Zdravstvo v Mokronogu na tleh

— Zdravniki prihajajo in potem z izgovorom, da v zdravstvenem domu ni tekoče vode, tudi odhajajo. Delavci plačujejo za zdravstveno zaščito, potem pa zaradi neurejene zdravstvene službe čakajo na pregled dva dni.

— Ko prideš pri zdravniku na vrsto, te ne pregleda, ampak le vpraša, kaj te boli in potem napiše recept.

Nekdo se je zavzel za doktorja:

— Lahko smo zadovoljni, da doktor (ki pride v Mokronog iz Trebnjega le nekajkrat na teden) sploh utegne izdajati recepte, ki je pa tak naval nanj! Saj res ne more ljudi še pregledovati.

Se nekaj zdravstvenih brzojav:

— POSVETOVALNICE ZA ŽENE IN OTROKE NI STOP

— ZOROZDRAVSTVO TUDI NA PSU STOP PRECEJ LJUDI SE VOZI NA MIRNO STOP TUDI TA ZOBOZDRAVNIK BO NEHAL DELATI STOP NE DOBI ZDRAVSTVENIH STORITEV PRAVOČASNO PLACANIH OD ZDRAVSTVENE POSTAJE TREBNJE STOP ZA INJEKCIJE ZALOŽIL ZDRAVNIK ZE OKOLI DVE STOTICE DIN STOP NI DOBIL ŠE VRNENIH STOP

— KONTROLE NAD BOLNIKI NA DOMU NI STOP

— O PATRONAZNI SESTRI V MOKRONOGU SPLOH SE NISMO NIŠI SLIŠALI STOP

Pa še o živnozdravniku:

— DRŽITE GA STOP POBEGNIL STOP NI STANOVANJA ZANJ STOP

To smo slišali, ko smo prisluhnili v Mokronogu ljudem, domačinom, delavcem, kmetom, volivcem...

Partizani v anekdotah

Savce Kleivine

Sava Kovačević ni trpel boječnežev, še manj pa počasne in neiznajdljive ljudi. Stori jim je rekel. Govoril je kot bi klestil. V borbi se je zanimal za vsakega borca in če je videl, da kateri zastaja, je zagnel:

»Naprej, lišjak, naprej štor, da ti izpadejo oči na ledino!«

Nekoč je naletel na borca kaljivca in ko je po navadi zavpil nanj, se je borec ustavil in začel gledati v tla.

»Kaj pa stojš?« je zavpil Sava.

»Oči so mi izpadle na ledino, pa jih iščem!« je odgovoril borec, nato pa stekel kar so ga noge nesle.

Bolje, da prehitava ura kakor sovražnik

Tretji bataljon Osmega udarne brigade naj bi osvobodil Brodarevo. Morali bi napasti ob štirih zjutraj. Ena četa je

pa šla v napad že ob treh, presenetila sovražnika in sama osvobodila mesto.

Ker je ta četa že tudi prej enkrat napadla pred določenim časom, je komandant bataljona policijska njenega komandirja Miluna Jankovića in ga pograjal.

»Kaj moremo, tovariš komandant, imamo neko staro škatlo, ki zmeraj prehitava,« se je opravičil Milun.

»Pomaknite jo nazaj pa ne bo prehitela!« mu je rekel komandant.

»E, boljše, da jo pustimo kot je,« je odgovoril Milun. »Če ura prehitava, sovražnik ne bo ušel, če pa ura zaostane, bo zaostala tudi zmaga.«

Zviti birč

Vinko Jović iz Vasiča pri Čapljinu je povedal:

»Med vojno so tudi moje vasi okupirali Italijani. Nekega dne je nekdo ukradel poročnika italijanske čete nov plašč. Tenente je besnel, vplil in pretil.

To kajpak ni bilo vse. Tenente je ukazal vsakemu sta-

France Slana: ZALEDJE POMAGA PARTIZANOM

rešini, da zvečer okliče po vsej vasi, da je poročnik ukraden plašč in da ga mora lovov takoj vrniti. Starešina je sporočil ta ukaz poljskemu čuvaju, ki je bil obenem birč.

Poročnik je šel z birčem Martinom, duhovitim možakom, da se sam uveri, kako to poteka. Martin je vedel, da tenente ne zna niti ene srbsko-hrvatske besede in je začel razlagati:

»Kdor je gospodu poročniku ukradel plašč, naj ga podnevi skriva, ponoči pa naj se z njim pokrija. Naj mu spremeni barvo in ga nosi kot svojega. Če ne bo tako storil, se bo nadraščal...«

Poročnik, ki ni vedel, o čem birč govori, je kar naprej ponavljal:

»Nadrašal nadrašal...«

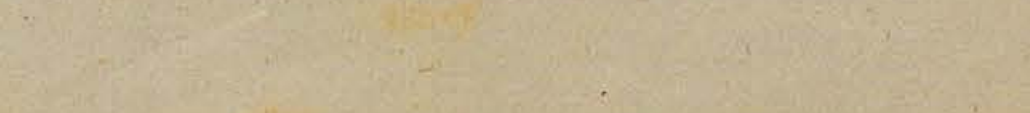
Padla sta! Padla za svobodo, padla kot junaka. Velika sta v mojih očeh, saj sta žrtvovala svoje življenje in nelazerno sem ponosna na njih! Vendar je moja bolečina neusmiljena, morda zato, ker sem mlada in bi ju zelo potrebovala.

V mojem srcu ni prostora za obup; povsod so mi znali lepo razložiti pomen NOB in vseh žrtv. Vem, da brez žrtv ne bi bilo svobode in naše srečne prerogive domovine, zato bom morala svoja čustva premagati.

Postavila sem svojima mrtvima junakoma — materi in očetu — najlepši spomenik v svojem srcu.

LUCIJA BOŽOVIC
dijakinja, ESS Novo mesto

Risba taborišča internirancev na Rabu, kamor se zbirajo tisoči na grobove svojih dragih, ki so postali žrtve fašizma samo zato, ker so bili ljubili svobodo in rodno grudo kot kranjski okupatorjevega škornja...

SPORT ★ TELESNA KULTURA ★ ŠPORT ★ TELESNA KULTURA ★ ŠPORT ★ TELESNA KULTURA

PRODOR V JUGOSLOVANSKI VRH

Novi uspehi novomeških igralcev namiznega tenisa

Morda se bo komu zdel gornji naslov malo čuden. Kaj naj to pomeni? So mar mladi novomeški igralci namiznega tenisa že toliko napredovali, da uspešno nastopajo tudi v zveznem merilu? Da, tako je. Na zadnjih dveh zveznih tekmovanjih so se mladi tekmovalci novomeškega Partizana (to so bili njihovi prvi nastopi za Partizana po razpisitvi NTK Elan) uvrstili med najboljšie in tako dosegli svoj doslej največji uspeh. PIONIRSKA EKIPA PARTIZANA JE V ZAGREBU NA ZVEZNEM PIONIRSKEM TEKMOMANJU ZASEDLA ČASTNO 3. MESTO. PIONIRKA IRENA MIKIC PA JE V LJUBLJANI NA ZVEZNEM TURNIRJU V KONKURENCI NAJBOLJŠIH MLADINK IZ JUGOSLAVIJE ZASEDLA 4. MESTO.

Najprej o tekmovanju v Zagrebu. VII. odprto pionsko prvenstvo Zagreba (16.-18. januarja), ki se ga udeležujejo pionske ekipe redno udeležujejo, lahko po pravici štejemo za pionsko državno prvenstvo, saj so bile točrat zastopane skoraj vse republike. Skupno je nastopilo 245 pionske ekipe, kar je izredno veliko število za namizniški tenis.

Novomeški ekipi pionirjev in pionirka sta se dobro odrezali, kar velja v prvi vrsti za pionirke. Med 18 ekipami registriranih pionirjev (neregistrirani so tekmovali v posebnih skupinah) so v prvem kolu premagali ekipo Slavonkega Broda s 5:0, nato pa jim je muhasti zeb odločil za nasprotnika Zenice — ekipnega pionskega prvaka B.H. Novomeški pionirji niso virli puške v korzovo, čeprav v ekipi Zenice igra dva člana pionske reprezentance B.H. Somrak, Gundica in Berger so zalgnali zelo dobro in so po skoraj triurni borbi uspeli premagati favorite s 5:1.

Ustno presenetljivo zmago so se uvrstili v polfinale — med štirimi najboljšimi ekipami prvenstva. Tam so morali igrati s kasnejšim zmagovalcem Odredom iz Ljubljane in izgubili. Vseeno pa je tretje mesto v tako močni konkurenci velik uspeh — doslej največji uspeh pionske ekipe. Prvenstvo je osvojila ekipa ljubljanskega Odreda, ki je v finalu premagala Postarja (Zagreb) s 5:2.

Ekipa pionirki je bila oslabljena. Zagreb je bil oslabljen, Zagreb je bil oslabljen, Zagreb je bil oslabljen.

Posamezniki novomeški predstavniki niso imeli večjih uspehov, ker jim je nasajal zeb.

Somrak je izgubil z reprezentantom Hrvatske Rothom, v četrtfinalu pa je s kiti igralcem izgubil tudi Berger s 2:1. Tudi Gundica je izgubil v borbi za vstop v četrtfinale.

Kot Berger pri posameznikih, tako sta imela precej smole tudi Somrak in Gundica v tekmovanju dvojic. V četrtfinalu sta se srečala s prvotom B.H. Sehičem in Kovčević iz Zenice. Tudi tu sta Novomeščani pri stanju v setih 1:1 vodila z 20:18, a sta veseno izgubila z 2:2. Vsi trije pionirji so igrali zelo dobro in tudi v tehničnem pogledu niso zaostajali za najboljšimi. Manjka jim je tekmovna izkušnja in večja zbranost v odločilnih trenutkih.

V LJUBLJANI: MIKICVA

CETIRI MED MLADINKAMI!

Za zvezni članski mladiški turnir v Ljubljani so bili iz Novomeškega mesta prijavljeni le najboljši, ker ostali zaradi močne konkurence niso imeli možnosti za dobro uvrstitev. Nastopili so: Turk iz Mikiceve iz Novomeškega mesta in Kovčević iz Črnomila. Kot je bilo pričakovati, je največji uspeh dosegla Mikiceva, ki je pri mladinkah zasedla odlično 4. mesto, pri člankah pa se je uvrstila v drugi finalni turnir.

Pri mladinkah je bila zaradi prejšnjih uspehov nosilka skupine, zato je prišla v drugo kolo brez borbe. Nato je premagala Kivičarjevo iz Črnomila z 2:1 in se uvrstila v osmoročno najboljših. Za nasprotnico je dobila pionsko drž. prv. Mitrovičevico iz Zenice. Po zelo izenačeni in živni borbi je Irena Mikic zmagala s 2:1 in se uvrstila v finale med štiri najboljšie.

Orientacijski pohod novomeških učencev

Tretji športni dan v tem polletju je 2. osnovna šola v Novem mestu porabila za orientacijski pohod. Ta bi moral biti že decembra, a ga je preprečilo slabo vreme.

Najbolj razred so odšli pod vodstvom svojih učiteljev po krajši poti, med hribi reševali razne naloge in se vrnili v osnovno šolo. Vsi razredi pa so bili razdeljeni v 24 skupin; vsaka od teh je odšla v smeri različnih poti in na poti. Med hribi in tekom so se morali orientirati in reševati razne naloge. Na koncu so pionski spomenik NOB ocenili razredlo s prostim očesom, spoznali prometni znak, ugotovili vrsto drevesa itd.

Najbolje se je odrezal 8. c razred, saj so fantje in dekleta zasedli obe prvi mesti in tako že tretjič osvojili prehodno zastavo najboljšega razreda v telesni vzgoji na šoli.

Po končanem pohodu je bila skupna skupina, za katero je bilo veliko zanimanja. Učitelju telesne vzgoje se je zoperstavilo 24 šolnikov. Po dvojnopolurni borbi so bili vsi prenežani, a kljub temu je bila največja zmagala 8. c razred. Za prihodnjost so napovedali še večje število udeležencev, da bi se komu laže posrečilo zmagati.

Igor Penko

Letos več pomoči srednješolcem

Lanskoletna pomoč študentov srednješolcem ni bila takšna, kot bi lahko bila. V kratkem bodo predstavniki visokošolcev obiskali vse naše srednje šole v okraju in se s srednješolci pogovorili o pogojih študija na raznih fakultetah. Hkrati bodo bodoče študente seznanili z delom kluba in jih tako pripravljali za delo v klubu, kamor bodo v bodoče sprejemali že srednješolce kot izredne člane kluba.

Pogovor z ženami v Straži

Straške žene so me vzele kar resno v roke, ko so zvedele, da sem od Dolenjskega lista.

— O enih kar naprej pišete, še prej ko kaj naredijo, o nas pa, ki že vsa leta po vojni pridno delamo in kaj naredimo, pa nič!

Ustavi sem se že za kožo in previdno poškilil, kje so vrata, a so se potem le unesle, češ da niso mislile tako hudo. — Po vojni je bil prosvetni dom porušen. Me žene smo začele obnavljati kulise in drugo, zbirati sredstva za prosvetni dom, dale smo precej svojega...

— Ampak to je prelasto. Urednik tega ne bo objavil. Same bi morale o tem kdaj prej pisati na naše uredništvo.

Potem so začele pripovedovati novejši stvari:

— Lani smo organizirale veselico. Denar, ki smo ga pri tem zaslužile, smo porabile za izlet (dodaj za izlete ne dajo daril denarja, za vino pa). Nas, 46 žena, si je ogledalo klavirno v Zalogu, posestvo in vrtinarijo v Zadobravah ter Postojnsko jamo. Marsikaj smo videli po svetu, se marsikaj naučile in potem so bile naše žene bolj navdušene za kooperacijo in napredno kmetijstvo... Zdaj nam pa kaka posameznica (ki je tudi bila z nami na izletu in je celo članica ZK) očita, da smo ves denar zapravile za tako nekoristno stvar, kot je izlet...

— Same šite denar zaslužile, same lahko odločite, kako

ga boste porabile, sem jim povedal svoje mnenje.

Potem so pravile, da ne smejo pripeljati na zakusko ob dnevu žena, mož in da marsikateri zaradi tega mož ne pusti na to praznovanje. Dodale so:

— Ja, vidite, pri nas smo večini še kot Butalci.

Nadaljevale so, da ljudi, ki komaj pridejo v Stražo, že vstopajo v kak odbor in potem trpi delo, ker tak človek ne pozna ne ljudi ne kraja... — Precej dela smo izpolnile, čeprav nismo bile nikoli v časopisih. Čas pa je, da bi začele še bolj delati in prevzemati delo od nas — mladina...

JOŽE PRIMC

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Zob'e in zdravje 3

Piše: dr. NIKO SEVER

3. hrano priredite pravilno. Če hrano kuhamo, izgubimo vitamin K. Krompir kuhajte neolupljen in v veliko vodi. Olupljen krompir izgubi pri kuhanju del svojih soli in vitaminov;

4. Jabolka jejte neolupljena, ker če jih lupite, izgubite velik del vitaminov;

5. pazite, da hrana ne zmrzne, da ne postane vlažna;

6. uživajte čim manj sladkih jedi, testenin, ki se lepijo, pač pa več sadja in zelenjave.

Neprijeten duh iz ust! Vsak kulturen človek pazi, da mu duh iz ust ne postane neprijeten. Duh iz ust zdravega človeka ne moti, čeprav si posebno ne čist zobje in ust. Duha iz ust ne čuti tisti, ki ga ima, ampak tisti, ki se mu približa.

Vzrokov temu je več: gnili zob'e, vneta zobna mesa, katerega vzrok je nezadostno žvečenje hrane. Zaradi tega se nabira nesnaga na zobeh, kar povzroča neprijeten duh. V gnilih zobeh se nabirajo ostanki hrane, ki se s čiščenjem ne da odstraniti. Pri razpadanju te hrane nastane neugoden duh. Različni kronični katarji povzročajo prav tako neprijeten duh. Bolezen slabi odpornost telesa zaradi česar se bakterije v ustih množijo. Najboljši uspeh dosežemo s hipermanganom. Nekat. v vodi raztopljenih kristalov zastojuje. Voda dobi svetločrno barvo, s tako vodo si izpiramo usta!

Spregovoriti moramo še o nekaterih netočnih nazorih o zobeh. Prevladuje mnenje, da more boleti samo zob, ki ima živec, da zob, katerega omrtvijo živec, ne more boleti. To mnenje je popolnoma zgrešeno. Bolečine v zobu lahko nastanejo zaradi vneta živčne pulpe ali pa zaradi vneta kožice, ki pokriva koren. Ljudje pogostokrat menijo, da je prepih vzrok zobobola. Prepih je lahko povod za zobobol, nikakor pa ne njegov vzrok. Če zobovje strokovno pregledamo, najdemo gnili zob, ki povzročajo bolečino. Važno je opozoriti na to, kajti bolniki so pogostokrat prepričani, da so bolečine revmatične narave in da ne potrebujejo zobozdravniške pomoči. Prevladuje nepravilno mnenje, da preostale korenine olajšujejo žvečenje. To ni res. Poskrbite, da je korenine čimprej odstranite. Vsaka izmed njih je močno inficirana in vir hudih posledic za ves organizem. Držite se naslednjih pravil:

1. Čistite zobe po jedi, zlasti zvečer, preden ležate!
2. Čistite zobe s ščetko, namočeno v slani vodi!
3. Žvečite hrano počasi in dobro; tudi mehko hrano!
4. Jejte trdo hrano, posebno kruhovo skorjo! Tudi otroke privajajte na trdo hrano, na jabolka, orehe!
5. Uživate sadje in prikuhe! Spravite čebulo in kislo zelje za zimsko mesec, ko nastopi pomanjkanje sveže hrane!
6. Jabolka jejte neolupljena, le dobro jih operite, preden jih jeste!
7. Ne čakajte, da vas zob začne boleti! Poiščite k zobozdravniku, čim vas boli zob, kadar zaužijete kaj hladnega, sladkega ali kislega!

Tudi v kategoriji članke je igral prav dobro. Ze v prvem kolu se je pomerila z znano igralko Črešnjevo (Ojred) in jo po ogorčeni borbi premagala s 2:2. V drugi finalni skupini je igrala le dvipartijsko (eno je dobila, eno izgubila), ostale pa je pradel, ker se je morala zaradi odhoda na priprave mladinske reprezentance vrtni domov.

Uspeh brzopotezni šahovski turnir na ESS

Na naši šoli radi igramo šah. Ze drugo leto imamo šahovski klub, ki je lani dosegel našo šolo na VI. ekonomski.

Pred nedavnim se je končal izbrani brzopotezni turnir, ki je v sebi vseboval tudi izbrani tekmovanje za VII. ekonomsko. Udeležilo se ga je 50 igralcev in igral. Od teh je prišlo 8 v finalu. Vstni red je sledeč:

1. Anton Lušček (6.5), 2. Alojz Medec (5.3), 3. Tjanka Poldić (6), 4. Alojz Jožet (4.5), 5. Miha Predvoić (2.5), 6. Lucija Božić (2), 7.

Vili Kovčević (1) in 8. Adolf Golob (0 točk).

Lušček ni imel težkega dela, čeprav so se mu nekateri igralci dobro utrvali. Z lepo igro si je Medec priboril 2. mesto. Presene. sta nos. je Poldićeva, ki si je v močni konkurenci priborila 3. mesto. Jožet je z lahkotno igro zmagal dobro mesto. Predvoić Božić in Kovčević pa niso igrali najbolje. Na zadnje mesto se je uvrstila Lucija Božić, ki je brez izgube predlagal točko, lahko pa bi bil resen kandidat za prvo mesto.

Šahisti v kolektivu tovarne papirja in celuloze na Vidmu (Foto: I. Krahučec)

Letos maja: svetovno consko prvenstvo v Krškem

Evropski državci iz Poljske, Češkoslovaške, Zahodne Nemčije, Avstrije in Jugoslavije na videmsko-krški stezi — Pričakuemo obisk 20.000 gledalcev — Obeta se filmsko snemanje in televizijski prenos tekmovanja — V Krškem so stekle prve priprave za veliko mednarodno srečanje državnih motoristov — Kaj bo z neurejeno cesto Krško — priključek na avtomobilsko cesto? — Novo avtomobilsko tekmovanje z »gora« vozili?

Auto-moto zveza Jugoslavije je podprla domačemu avto-moto društvu veliko priznanje. Zaupala mu je mandat za izvedbo svetovnega evropskega prvenstva v speedwayu, ki bo 22. maja letos. Sodelovali bodo najboljši evropski dirkači iz Poljske, Češkoslovaške, Zahodne Nemčije, Avstrije in Jugoslavije. Film in televizija bosta tekmovanje snemala.

Izvedba tako velike prireditve zahteva obilne in temeljite priprave. Ispolniti morajo biti vsi pogoji, ki jih predpisuje pravila takega tekmovanja. Predvsem bo potrebno urediti prostor za 20 tisoč gledalcev, da bodo nemoteno spremljali potek tekmovanja, urediti prostor za parkirane avtomobile, vzpostaviti varnostno ograjo na stezi, dovoz na stadion, električno inštalacijo ter sanitarije. Problem, ki ga pa avto-moto zveza ne more rešiti, je popravilo okrajne ceste od stadiona do avtomobilske ceste v dolžini pet kilometrov. Okrajna cesta ura. va je baje imela v nočtu urediti to cesto, sedaj se pa sliši, da je avto-moto zveza spustila. Ni nam znan pravi vzrok, vendar je potreba nujno upoštevati, da ta cesta zelo slaba. Največ ljudi bo prišlo na prireditve po avtomobilski cesti, vendar se to slabe ceste ne morejo izogniti. Če je izredna žela, nudi tudi avto-moto društvo dejavnost v okraju, nam je prvi pogoj, da se uredijo vsaj najnujnejše ceste.

Avto-moto društvo Videm-Krško bi želelo vpletati v Jugoslavijo še posebej poznano športno panogo, tako imenovano »gocarsko« tekmovanje. To je tekmovanje z majh. bimotornimi avtomobilčki z

enim ali dvema motorjema manjših premerov. Ta šport je močno razširjen v ZDA in v vseh evropskih državah z razvito tehniko in avtomobilsko industrijo. Velika prednost uvedbe tega tekmovanja je v tem, da cena enostavnemu avtomobilu ne presega 200 tisoč dinarjev, pri čemur je lahko sorazmerno velika motorna industrija v Kršku. Ta panoga športa pa bi vključila širok krog tekmovalcev. Izredno cenje zamislj je odvisna od Kluba za konjski šport v Vidmu-Krškem.

Drago Kastelic

ZENA IN DOM ★ SODOBNO GOSPODINJSTVO ★ ZENA IN DOM ★ SODOBNO GOSPODINJSTVO ★

GOSPODINJSKI KOLEDAR 1961

Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani se s svojim delom čedalje bolj uveljavlja v javnosti. Ena izmed vidnih dejavnosti zavoda je zlasti tisk. Tu nimamo namena da bi obširneje razpravljali o raznih publikacijah, ki jih izdaja, n. pr. razne diete (Dietarij, ledilnični dieti, boleznih), prehrana predšolskega otroka, Obrati družbene prehrane in številne druge publikacije, ampak bi se radi spomnili na besed o Gospodinskem koledarju, ki ga je ta zavod doslej že petič založil.

Letošnji Gospodinski koledar je lepo urejen, vsebinsko pa bogat in poučen. Na približno 140 straneh besedila — sem niso vsište obrabi za Gospodinsko knjigovodstvo, ki jih je tudi nekater 100 strani

— se veste različni članki in prispevki s področja vzgoje, zdravstva, domačega gospodarstva, opreme, ročnih spretnosti, gospodinskih pripomočkov itd. Največ je seveda gradiva, ki posredno ali neposredno zadeva gospodinjstvo, in gospodinska opravila (v koledarju je n. pr. mnogo jedilnikov in receptov, vzorci za pletenje in šivanje, pa tudi gospodinsko knjigovodstvo je namenjeno predvsem gospodinjstvom).

V kratkem članku ne moremo opisati posameznih prispevkov; nastelimo le nekaj člankov s področja zdravstva in zdravstvene vzgoje. Zelo lepo je napisan prispevek Cite Boletove »Da bo naša družina zdrava«, v katerem razpravlja avtorica o najvažnejših vprašanjih zakonskega življenja. Ze zaradi tega članka bi si si želena žena in mali morala kupiti koledar. Izpod peresa dr. Božene Klaič-Lusič je članek »Tiste obtožujejo, ki od njih pričakujejo vse«. Avtorica razpravlja o »olnih« prvotih in vzgoji mladine. Bralec prejšnjih koledarjev je s to »rica že znana in tudi tokrat ne bodo razočarani. Važen in zelo

koristen je tudi članek dr. Danijele Pogačarjeve »Akutna in nevarna obolenja pri otrocih«. Tehni in kvalitetni so tudi članki s področja vzgoje družbenih vprašanj, gospodinjstva in ostalih področij, tako da bodo bralke in bralci našli v njem odgovor na marsikatero vprašanje. Ne manjka tudi leposlovja in humorističnih prispevkov za dolge zimskie dni. Koledarju je priložena posebej vezana priloga za gospodinsko knjigovodstvo. Sezite po njem!

Novo DFM v Cerkljah in njegovo delo

Društvo prijateljev mladine so ustanovili v Cerkljah. Člani novoustanovljenega društva so že pomagali lani pri prireditvi novoletne jelke. Društvo je organiziralo eno predavanje o vzgoji otroka, predvideno pa je še niz predavanj s tega področja.

Za 8. marec, dan žena, pripravljajo v Cerkljah svečano proslavo s pogostitvijo vseh žena. V pripravi na proslavo bodo prihodnji mesec poizkušali organizirati več posvetovanj za žene, morda celo ločeno posvetovanje za zaposlene in za kmečke žene.

DOBRE IN IZDATNE JUHE

JOTA

3/4 kg kislega zelja, 1/4 kg fižola, 2 krompirja, 5 dkg masti, čebula, česen, kumina, žlica paradižnikove meze.

Fižol namočimo čez noč in ga naslednji dan pristavimo in skuhamo v isti vodi. Posebej skuhamo kislo zelje. Oboje zmešamo, dodamo surov nastri-

sol, 1/4 litra mleka, zelen peteršilj.

Opran krompir, zrezan na kocke, skuhamo v zelenjavni juhi, nato ga z juho vred pretlačimo, dodamo pripravljeno sesekljano čebulo, pretlačeno skuto, mleko, sol in sesekljan zelen peteršilj.

OHROVTOVA JUHA

4 dkg masti, drobna ohrovtova glava, 1/2 čebule, 6 dkg riža, 1 1/2 l vode, 5 dkg trdega sira, 2 žlici paradižnikove meze, sol, zelen peteršilj.

Ohrovt otrebimo in zrežemo na tanke rezance, ga stresmo na prepraženo čebulo, premešamo, prilijemo malo vode in dušimo. Ko se zmešča, mu dodamo prebran, opran riž, prilijemo vodo in kuhamo dalje, da se riž zmehča. Nazadnje primešamo nariban sir, paradižnikovo mezo in sesekljan zelen peteršilj.

gan krompir, na masti prepraženo sesekljano čebulo, česen, kumino in paradižnikovo mezo, nato joto prevremo.

KROMPIRJEVA JUHA S SKUTO

4 dkg masti, 1/2 sesekljane čebule, 1 1/2 litra zelenjavne juhe, 75 dkg krompirja, 15 dkg skute,

PIONIRJI!

Ne pozabite v teh dneh svojih drobnih pernatih prijateljev! Naučite jim drevenega zrnja na suha, dostopna mesta na vrtovih in dvoriščih. Če le morete, jim pripravite tudi pogačo iz ostankov leja, kosčkov mesa in urta! Obesite to tako, kot vam kaže slika, starešice pa prosite, da vam poročajo o pogačo pripraviti, stopiti in vlti v lonček od rož.

(KONEC)

Cerklje: še več članov v SZDL

Nova krajevna organizacija Socialistične zveze v Cerklije se je ujemala s področjem KO. Organizacija sestavlja 5 podružnic, ki so v Cerkliji, v Župčici, v Busčici, v Črniškem, v Piročici in v Busčici vasi. Ob volitvah novembra lani so bili v odbor krajevne organizacije in v odbore podružnic izvoljeni res delovni člani, zato bo letos delo tekoče. Člani SZDL se bodo sestajali pogostejše, saj se bodo morali pogovoriti o številnih nalogah.

Vse podružnice imajo že pripravljene letne delovne načrte. Ker je predel pretežno kmetijski, bodo povsod razpravljali največ o sodobnem kmetijstvu. Socialistična zveza bo dajala tudi pobudo za reševanje raznih komunalnih vprašanj, kot so: javna razsvetljava, ureditev vaskih poti, izboljšano delovanje zdravstvene službe ter skušala doseči pri tem kar najtežje sodelovanje in stvarno pomoč prebivalcev. Pri vseh podružnicah so že ustanovili sekcije.

Na Bregu je zaživel

Letos bo praznovalo Gasilsko društvo na Bregu 10-letnico ustanovitve. Sprva je imelo le malo članov, do danes pa se je njihovo število zelo pomnožilo. S pomočjo vaščanov so si ga silili najprej navaditi ročno, kasneje pa tudi težko motorno brizgalno, ostalo potrebno orodje in delovne obleke.

Člani so zelo delavni. Pred kratkim so preprečili požar, ki bi bil lahko napravljen velik gospodarski škodo. V svoje vrste bodo sprejeli tudi mladinec in pionirke.

Ze od ustanovitve društva so si prizadevali, da bi dobili zemljo za dom, a tega niso dosegli. Niso izgubili poguma. Na vsakem sestanku so se menili tudi o zemlji in so uspeli. Tako bodo le začeli z gradnjo. Tudi mladi, mladina, si želimo priti do doma, zato bomo začeli z delovnimi akcijami, kar nimamo prostora za razvedrilo. Radi bi uprizarili igrice, prirejali športna tekmovanja itd. Dobili smo že en vagon opeke. Pri razkladanju opeke so pomagali vaščani in mladina. Do sedaj smo opravili že preko 100 delovnih ur. Če bo vreme ugodno, bomo že pričeli kopati temelje.

S pomočjo mladine in vaščanov bomo zgradili lep dom, ki si ga vsi želimo.

Anica Dragar

SENOVO: lani 99 poravnov

Poravnalni svet na Senovem uspešno opravlja svojo nalogo. V preteklem letu je bilo vloženih 218 vlog, zabeleženih pa 99 poravnov. V šestih

primerih se stranke kar doma sporumejo. Največ sporov je bilo zaradi razhajenja časti, preužitkarstva, namerno povzročenih škod na zemljiščih, razgrajanja itd.

V kratkem bo ustanovljena stanovanjska skupnost, ki bo organizirala servisne delavnice.

V Semlju smo zvedeli

Ze nekaj let razpravljajo v Semlju o tem, kako bi ohranili obrtništvo. Obrt, ki je bila pred leti v mnogih krajih zelo razširjena, je se danes marsikje potrebna. V Beli krajini je to še posebno čutili. Zato so v Semlju na krajevnih konferencah SZDL o tem vprašanju največ razpravljali. Semliška okolica je izrazito vinogradno področje, saj je tam kar okrog 800 vinogradov, ki so tudi glavni vir dohodka prebivalcev. Toda smotno gospodarjenje zahteva marsikatero novost, če pa že teh ni mogoče uvesti, bi bilo treba obdržati in podpirati, s čimer so si ljudje v proizvodnji pomagali doslej. Gre

namreč za raznovrstne obrtniške izdelke, obrtnikov, ki bi to izdelovali, pa ni. Kolar je samo eden, drugih pa pravzaprav ni. Nujno je ustanoviti večjo obrtniško uslužbenostno delavnico, ki bo obsegala najrazličnejša dela vseh obrtnih strok. Morda bi s tem le zmanjšali vrzel.

Tudi o brivsko-frizerskem salonu so precej razpravljali. Do nedavnega je sicer delal brivec, toda sanitarna inspekcija, ki je ugotovila, da prostor ni higijenski, je nadaljnje obratovanje prepovedala. Ker daleč naokoli ni brivcev, bodo morali tudi vprašanje kaj kmalu rešiti. Domnevajo, da bo pri tem pomagalo brivsko-frizersko podjetje iz Črnomlja, in sicer tako, da bodo v Semlju ustanovili svojo podružnico.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Kulturno-prosvetno društvo bo sredi februarja zaigralo igro »Pri belem konjčku«. Z njo bodo tudi gostovali.

Letos so na semliški šoli ustanovili pionirsko zadrugo. Pionirji so si jo želeli že prej, saj zanimanje za to obliko dejavnosti ni novo. Na šolskem vrtu in zemljišču, ki ga je najmlajšim zadruginikom podarila zadruga — skupaj imajo 25 arov površine — so posejali pšenico, spomladi pa bodo posadili še krompir in hibridno koruzo. Zadruga jim tudi svetostransko pomaga z navetji in s semeni. Pionirji opazujejo svoj prvi posevek in so ponosni na njivo. Prav tako se sami učijo poslovanja, kar jim bo nekdo nedvomno koristilo. I. Zoran

Občni zbor KZ v Metliki

V nedeljo 13. januarja so se zbrali zadruginiki metliške zadruge na izrednem občnem zboru, na katerem so sprejeli sklep o priključitvi KZ Šušur in Gradec k njihovi zadrugi. Med drugim so obravnavali dosedanje delo in perspektivni načrt zadruge. Važno je predvsem obnova vinogradov, ki so bili v jeseni. Ekipa bo pri obnovi že napredovala, zdaj čakajo samo še na posojilo. Zbora se je udeležilo 120 udeležencev.

Take in drugačne iz Straže

(Povedati moram v zagovor, da je Novoles uradno nekaj samskih stanovanj in da je njegova pisarniška baraka kar dobra in lepa. Ne da se napraviti vsega nenakrat, saj se ne pomenijo o nekaterih domovih Novolesa — in gradnje stanovanj).

Zena mi doma ves dan kuha. En član družine se vrti na delo v No. mesto in gre od doma ob šestih, fantek gre v službo ob šestih, punčka pa ob dveh. Zaj pri delu in službi ob... otroci iz šole ob... on iz mesta ob... No, vsa sola na hi nekako urediti, da bi imela pouk le v dveh izmenah. V šoli stanuje uslužbenec nekega podjetja.

Gostilno bi radi še eno. Ta nam Slobodna Mojila ali kako mu je pravilo, je v Straži sam, brez konkurence in reven. Na vseh vratih pri stranistijski manjkajo ključke (to je tudi »kultura«), hodnik in stranistijska vaza postojata. Na nastanilo je s smetmi, posebno v sobi pri točini mizi. Tako je, če ni konkurence.

Največja stranska trgovina ima tri izlozbe. Ena je okrasna in je pralinski praški druga je z napisom »da je 3-odstotni obinski davek vskalkuliran v ceno«, v tretji pa ni nič...

Po novem letu nismo imeli v Straži še nobene kino predstave. Le enkrat so nas obiskali Benetijski fantje. To je bilo vse naše ponudbo kulturno novejše. Res, kultura nas premočkrat obide in se nas bo še tako poredko, bomo kar podivjali...

V Gornji in Dolenji Straži, Vavi vasi in Jurki vasi so imeli ta in tisti eden zborov volivcev. Za področja teh štirih velikih in ostalih bližnjih manjših vasi je bil doslej en en krajevni odbor, zdaj pa so štirje. Na zborih volivcev so izvolili člane novih krajevnih odborov, neovčevali pa so se tudi o osnovah občinskega petletnega načrta, odloku o dopolnilnem proračunskem prispevku in osebnem

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nabrali že 14.000 dinarjev, kar je vredno priznanja in pohvale.

Tečaj RK, ki se je pričel pred dnevi v Solskih prostorih, obiskuje čez 20 mladink in žena. Tečajnice poslušajo predavanja in se tudi praktično učijo, kako je treba ravnati v različnih nesrečah in boleznih.

Ze pred leti so v Semlju dobili zobotehniške instrumente, zobozdravnik pa, ki bi imel dvakrat na teden dovolj dela, še zdaj ni.

Mizarstvo se je združilo s Čebelarstvom iz Ljubljane. Ze prejšnjim izdelovali razne čebelarke naprave, zdaj pa bodo izdelovali še samo panje.

ZE zbira sredstva za gradnjo spomenika žrtvam vojne nasilja in padlim borcem.

V prosvetnem domu bodo kmalu preuredili v klub malo kipo dvorano. Tu se bodo sestajali in sestavljali načrte člani društev in mladina, hkrati pa bodo našli še primerno razvedrilo.

Solski otroci zbirajo denar za aližirske otroke. Doslej so nab

Zapiski s poti po Koroški

(Nadaljevanje)

Raznica pa je v tem, da so Slovenci stoletja živeli pod hudim pritiskom in da se jim je pod Hitlerjem godilo še posebej slabo, v novi Avstriji pa tudi ni vse najbolje urejeno. Tako kot po vsem svetu tudi v Avstriji hribovski kmetje opuščajo poljedelstvo in se selijo v mesta ali v dolino, kjer postanejo delavci. Zasluge je boljše in delo lažje. Slovenci pa živijo skoraj vedno ravno na slabi zemlji v gorah. Če k temu prištejemo še stalen strah, v katerem živijo naši sorodniki zaradi slabih izkušenj v preteklosti, in tudi načrtno zanemarjanje gospodarstva v teh krajih, potem lahko marsikaj sodimo. Kapitalistično gospodarstvo rusi; malega kmeta s svojo politiko cen in z monopoli in ravno slovenski kmetje so ti, ki to najhuje občutijo.

V začetku oktobra so bile po vseh koroških krajih manifestacije, tako imenovanih »Abwehrkämpferjev« vojakov, ki so se leta 1919 in 1920 bojevali proti jugoslovanskim četam zato, da bi Koroška ostala v okviru Avstrije.

Na nekem hribu sem opazil na pobočju, dokaj strmo nag-njenem proti Jugoslaviji, velike črke iz žaganja, politega z nafto. Te črke so začeli ob tridesetletnici plebiscita, ki je na podlagi raznih mahinacij dokazal, kako koroški Slovenci niso za Jugoslavijo. V slovenske vasi, kjer borci proti Jugoslaviji ni bilo in kjer ljudje niso bili vneti za take proslave, so prišli od drugod. Odveč bi bilo pisati, da so se proslave razvile v šovinistične in razgrajške akcije, na katerih je bil osnovni namen razstranjevanje Sloven-cov. Če razmislimo o pome-nu vse te proslave, potem la-hko pridemo do zaključka, da Jugoslaviji take manifestacije ne morejo škodovati in da niso imele na naše prebival-stvo nobenega vpliva. Druga-če pa je na Koroškem, kjer živijo Slovenci. Le-te so s proslavami spet spomnili, da živijo v tuji državi, kjer sicer vlada demokracija, toda de-mokracija se da tudi odpra-viti, če ne gre drugače in če je večina za to... Takrat naj se pa pazijo tisti, ki ščitijo še danes čez Karavanke kljub izkušnjam iz leta 1919, 1920 in 1945...

Če hočete v neznanem kra-ju spoznati socialne razmere in njegovo zgodovino, potem pojdite in si ogledajte pokopališče! Tudi jaz sem postopal po tem pravilu. Pot me je zane-sla v več krajev in uspel sem si ogledati nagrobnike v slo-venskih, mešanih in čisto nemških krajih.

Na vseh pokopališčih sem videl spominske plošče voja-kom, padlim v I. in II. svetov-ni vojni. Spiski so dolgi in približno enaki za obe vojni. Včasih je napisano, kje je kak vojak padel. Mnogo jih je ostalo tudi v Jugoslaviji. Smrt je tudi tu kosila neusmiljeno in spiski niso krajši od spi-kov padlih v naših vaseh in na naših pokopališčih.

Na pokopališču slovenske vasi sem videl spomenike s slovenskim besedilom. Naj-večkrat stare, izpred dvajset-ih ali tridesetih let. Dvohi-le malo. Nekateri so padli v nemški vojski, napise pa imajo slovenske. V začetku vojne so jih vzeli od doma in pogna-li v tuji uniformi daleč od doma, osamljene sredi množice tujcev. Za nekatere so mi pra-vili, da so bili zavezni Slo-venci in bi leta 1943 ali 1944 prav zagotovo prišli k parti-zanom. Toda padli so že leta 1939, 1940 ali 1941...

Vsi umrli »Abwehrkämpfer-ji« imajo še na grobovih vkle-sane posebne križe kot znak svoje udeležbe v vojni za pri-pojitev Koroške k Avstriji. Na pokopališču pri samostan-ski cerkvi na Osoj ob Osoj-skem jezeru pa ni več sloven-skih napisov. Osoje so prene-hale biti slovenska vas pred dobrimi 100 leti. Pač pa sem videl spominsko ploščo padlim vojakom iz I. in II. sve-tovne vojne, ki me je kar spodbudila in mi zapustila mu-čen vtis. Nimam nič proti te-mu, da imajo ti ljudje na do-mačem pokopališču neko sled, če so pokopani nekje v tujini, četudi so bili morda razbojni-ki in morilci in jih je doletela pravična kazen. Toda na plo-šči piše: »Padlim junakom iz I. svetovne vojne« in »Padlim junakom iz II. svetovne voj-ne«. Istočasno pa so partizan-ske grobove marsikje že pre-kopali, čeprav so bili na pro-storih za samomorilce in kla-

teže. Partizani imajo spome-nike samo tedaj, če jih posta-vijo svojci, in še takrat se lahko zgodi, da neznanci spo-menik uničijo, policija jih pa ne more izslediti, kakor se je zgodilo v Borovljah. Pri od-kritju spomenikov padlim partizanom skoraj vedno manj-kajo uradni predstavniki, ki pa se udeležijo odkritja vseh spomenikov padlim nemškim vojakom. Partizani so se boje-vali proti nacizmu, ne pa sa-mo za Jugoslavijo, in tako tu-di posredno za samostojno in demokratično Avstrijo, za ka-tero pravijo, da je bila oku-pirana od Nemcev. Torej so partizani zavezniški voja-ki, nemški voja-ki pa okupatorji.

Če hočete ugotoviti gospo-darsko stanje neke dežele, po-tem vzemite v roke računar, glejte cene po izločbah ter jih preračunajte v cene v dinar-jih, primerjajte jih z našimi plačami...

To sem storil v Beljaku. Na splošno je Avstrija od časa

Užibajo, če bo sovjetski posku-sni pilot Vasiljev Savodovski prvi človek, ki bo poletel v vesolje. Nanj stavijo sovjetski znanstveniki veliko upanje, ker je izredno izdržljiv.

JEZIK

»Veš,« pravi prijateljica prijateljici, »sta sem teh fan-ton, vsi so premladi, neresni in praznoglavi. Ko se bom od-ločila za možitev, bo moral bi-ti moj ženin vsaj enkrat sta-rejši od mene.«

»To je pametno, samo kje boš dobila tako starega moškega?«

V RESTAVRACIJI

»Čujste, natakaj, tale kokoš je stara ko Matuzaleml!«

»Kako ste prišli do tega sklepa?«

»Po zobeh.«

»Saj kokoš nima zob.«

»Jaz pa!...«

ZASLUŽENO

Vlomilec je vlomil v hišo, toda zasačil so ga in obsodili. »Tako, eno leto boste sedeli, mu pravi sodnik.«

»Čisto zaslužno bom sedel, ko sem taka neroda. Pomisli-te: tri mesece sem se mučil, da sva si s psom čuvajem po-

pred štirimi ali petimi leti precej napredovala, kar se ti-če gradnje cest. Mnoge ceste, ki so bile pred petimi leti po-dobne njeni ali melišču, so zdaj asfaltirane in gladke. Tu-di gradijo še vedno, čeprav v glavnem le manjše stavbe. Privatniki nimajo sredstev, da bi gradili bloke in velike hiše po mestih. Zato so okoli vseh koroških mest nastala obsejna naselja majhnih hi-šic. S tem pa so zmanjšali površine obdelovalne zemlje. Danes je Koroška gosto nase-ljena, toda urbanistično ne-urejena.

Po uradnem tečaju je šiling nekaj čez 11 dinarjev. Naš državljani, ki potujejo v Avstri-jo, pa plača še 100-odstotno premijo in tako ga stane šil-ing nekaj nad 23 dinarjev. Neuradno menjajo šiling za 30 dinarjev...

(Konec prihodnjic)

Park za slepce

V okolici Dunaja so uredili park za slepce, prvi te vrste v Srednji Evropi. Park ima 10.000 kvadratnih metrov površine. Zasadili so razno dreve, na vsa-kem drevesu pa je s pisavo za slepce napisano na tablički nem-ško in latinsko ime drevesa. V tem parku za spremljalce ni pre-povedanih prostorov, lahko gre-do, kamor želijo. Na razpotju stezice so postavljeni nizki kaži-poti z navodili v pisavi za slep-ce. Park je odprt po ves dan in ima veliko obiskovalcev. Slep-i otroci prihajajo v skupinah. Tu-kaj se lahko brez skrbi igrajo, zraven pa spoznavajo razno rastlinje in cvetje. Pred vho-dom v park je garderoba in prostor za pse vodnike.

»MUZEJSKA BOLEZEN«

Kostier je dobro znana ko-vina. Iz nje izdelujejo tudi razne okrasne predmete. Sta-rejši smo se kot otroci še igra-li s kostirnimi voja-ki (o takem

kostirnem vojačku ima prelepo zgodbo slavnj pravljicar An-dersen). V prvi svetovni vojni so angleški voja-ki v hudi zimi dobili nove, tople uniforme. Toda ko so jih oblekli in ho-teli zapeti, so gumbi nenada-ma razpadli v prah. Kaj je bi-lo vzrok? Gumbi so bili izde-lani iz kostira, ki pa sta dva: beli in sivi. Predmete izdelu-jejo iz belega kostira. Če pa beli kositer dolgo stoji na hu-dem mrazu, se spremeni v sivi kositer, ki je prah. Tako so tudi ti gumbi angleških uniform se.

georgij volodin

Ko je Gorčakov odšel, se je komandant pokroviteljsko nasmehnul: »Kolikokrat vam je bilo rečeno, gospod Tropin, da Rusi zahtevajo predvsem meta-lurje, geologe, rudarje. Zakaj niste rekli, da pripadate kateremu teh poklicev?«

»Zdi se mi, gospod komandant, da so vas napadno obvestili. Ali ne mislite vi prav tako?«

»Jaz dobim ukaze, da pa o njih premiš-ljam, ni moja stvar. Zlasti še, ker so vse od-redbe izdane na osnovi »porazuma z Rusi. Po-vejte, imate veliko družino?«

»Veliko,« je potrdil Tropin. Zda je bil prepičan, da so vsi, ki so ga zadnje čase za-sliševali, hoteli dobiti čimveč podatkov o njem, o njegovi družini in prijateljih. »Če je še Gorčakov v njihovi službi, potem vedo ne-kaj tudi o mojem žarku,« je pomislil spričo komandantove skrbi za njegovo usodo.

»Sin vam je nemara že zrastle? Nemara mate tudi hčerko? Vas so deportirali v Nem-čijo leta 1941, zdaj pa je komaj leta 1946. Zrasla sta brez očeta... Oh ja, kaj pomeni vojna! Gotovo sta že tako velika kot vi, go-spod Tropin?«

»Sina nimam za hčerko pa ne vem, če je ostala živa.«

»Ste morda imeli lastno hišo?«

Tropin je preslišal vprašanje.

»Slišal sem, da je Donjec lepa reka Ali je res? Vi ste iz tistega kraja, ne?«

Tropin je spet molčal. Komandant je vstal in rekel jezo:

»Vi ste se povsem odvadili govoriti z ljudmi.«

»Bil sem prisiljen,« je pojasnil Tropin. Nato je pokazal na vstopišče policije in do-dal: »Z ntimi se ni moglo pogovarjati.«

»Odpeljite ga,« je ukazal komandant.

Ko je komandant ostal sam, je sporočil Kruseju, kako je potekel sestanek Kruse je pozorno poslušal, nato pa zarobantil:

»To mi nikakor ne ugaia. Okrepite stra-žo. Zvedeli bomo tudi brez vase!«

To noč se Tropin ni vrnil v svojo bara-ko. Potisnili so ga v zaprt avto in odpeljali h Kruseju.

»Stopite bliže!«, mu je strogo rekel Kruse. Ko se je Tropin ustavil pred prazno pisal-no mizo je Kruse potisnil iz predala zeleno beležnico in jo romalil Tropinu. »Ali je tvoja? Otvoril hitro!«

»Kaj je to?« je mrmra vprašal Tropin, čeprav je čutil, da mu je kar sapo zaprlo. Dovoli ga pogledam.

»Dovolj ste se s temi bodala,« je Kruse šel s pestjo na mizo. »Vi vama vse.«

»Jaz vas sploh ne razumem.«

»Molčite! Zapri vas bomo v klet.«

»Take in še hušje grožnje sem slišal veli-kokrat, toda tistih, ki so mi pretili, ni več, jaz pa še zmeraj živim,« je Tropin skomig-nil z ramo.

»Ali je to vaša beležnica?«

»Ne.«

»Povejte mi, kakšna kovina je sanit.«

»Ne razumem, o čem ste me vprašali.«

»Zasuli vas bomo z zlatom.«

»O čem pa govorite?«

»Dobili boste na voljo laboratorije največ-jih metalurških družb Amerike. Imeli boste dolarje. Za vas se sedaj zanimajo najpo-membnejši ljudje naše kompanije.«

»Kot dober mojster vam lahko pokažem le, kako se kleše kamen. Če vas zanima, po-vejte! Ustregel vam bom.«

»Vi ste popoln bedak! Ponujam vam zlato, vi pa lovite neki prazni pojem – domovino! Kakšni so ljudje! Vprašam vas: kaj morete doseči?«

»Da gradim temelje... in da vzdržim, če je treba.«

Kruse je besnel, sovražno pogledal Tropi-nina in pritisnil na zvonec. V sobo sta stopila dva policaja.

»V samico!« je ukazal Kruse. »V samico, v ječo! Je ponavljal, ko so se vrata za Tropi-ninom že zaprla.

Sesto poglavje

Po dežju, ki je padal ves teden, so se ozke berlinske ulice kar bleščale od čistoče. Kurt Wiener se je mimogrede ozrl na enega od stebrov, ki so jih Nemci postavili v počastitev zmage nad Francozi leta 1870 z uro na vrhu, in pohitel dalje. Že leto dni je zaposlen kot tolmač v Uradu za delo v Bismarckovi ulici. Lani so ga lepo obdržali v službi, čeprav je taborišče razselence ostalo povsem prazno. Celo dobro stanovanje je dobil. Tako bi bilo vse v redu, samo če ne bi žena zmeraj god-njala. Zadnje čase se večkrat prepira z njim. Kurtu se je zdelo, da je tega kriva njena se-sstra Lota, ki živi v Vzhodni coni in je zapo-slena v tovarni. Napadala je zeta, češ da dela za Schwarz, ki so ga »vzhodni listi imenovali nacisti. Toda kaj on, Kurt more? Druga-ga dela nikjer ni.

Kruse je stopil v kabinet, razmeknil za-veze in se namršil. Obetali se mu niso nič kaj rožni dnevi. Zelen je odgovoriti v Ame-riko, pa je vse krenilo rakovo pot. Kaj mu je bilo treba poročati o tem modrem žarku! Seveda, menil je, da bo Rus vse povedal, zda pa... Vse bi se uredilo, če bi mogel rešiti zadnjo nalogo, ki mu jo je delniška družba naprila: zvedeti mora kaj je sanit. To vprašanje so naslovili prav nanj. Zda pa ima Ameriko...

Proti »vsem razumljivi glasbi«

Slavni sovjetski skladatelj Dimitrij Sosatakov piše v re-viji »Sovjetska glasba«:

»Pri nas mnogi mislijo, da se osnove socialističnega rea-lizma izčrpavajo v glasbi, ki jo lahko vsak razume, čeprav je cena za to razumevanje tu-di banalnost take glasbe. Jaz take glasbe ne komponiram. Tisti, ki hoče vse razumeti že med tem, ko pije v postelji kavo, naj udarja takt s čevl-jem ob čevlji pa mu bo takoj vse razumljivo.«

PO DOMAČE...

Upravnik Kmetijske zadr-u-ge v Brežicah je kontroliral zvečer dočelnega čuvaja, ki se ga je nasrkal, in mu zagrozil: »Se enkrat vas dobim v ta-kem stanju, pa se bova raz-šla.« Čuvaj je to opozorilo na-pak razumel: »Tovariš uprav-nik, boste šli proč od nas?«

Od plemenskih kraljev do borcev za neodvisnost

Hude in težke, morda najusodnejše dni preživlja ena najmlajših afriških držav – Kongo. Belgijci, ki so prej dolga desetletja brezobzirno izkoriščali domačine in ropali iz dežele njene zaklade, posebno še uran in druge rudnine, teptajo osvobodilni boj prebivalcev te velike, a nelizkušene države s fašističnimi metodami. Dolga je bila pot od neomejenega vladanja plemenskih kraljev (na sliki vidite hčere kralja iz plemena Batekes v Kongu, slikane z dragoceno steno svojega rodu) do pomirlive medsebojnih mrženj, ki so jih za tuje kolonizatorje neili misijonarji in domači plačanci-izdajalci med posameznimi plemeni. Z velikimi žrtvami so najnaprednejši domačini po zgledu drugih afriških voditeljev lani postavili temelje za samostojno republiko Kongo, ki pa ni šla in ne gre v račun nekdanjim izkoriščevalcem-Belgijcem in vsem njihovim somišljenikom-imperiali-stom. Zlastno in klavno vlogo ima v Kongu tudi odred sil OZN in njena misija, ki s svojo »nevtralnostjo« samo spodbuja nasilje žandarjev in plačancev Mobutuja in Combeja. Usoda te nesrečne afriške dežele je na kocki.

»E, mene moški sploh ne zanimajo. Nič koliko sem jih že zavrnila.«

»Res? Kaj so pa prodajali?«

— Ali moj vid peša, ali se cene dvigajo?

— Vi ste žena z brado, kajne?
— Ne, jaz sem njena sestra...